КВІТЕНЬ

ISSN 0132-4462

1986

№7

ПЕРЕЦЬ

Мал. В. ЗЕЛІНСЬКОГО

«Усі ми знаємо, скільки шкоди завдають численні обмеження та інструкції. Це «продукція» людей, які, подібно до одного літературного персонажу, кожного ранку «ходять у посаду», а прискорення розуміють, як механічне пришвидчення кругообігу паперів».

(З документів XXVII з'їзду КПРС).

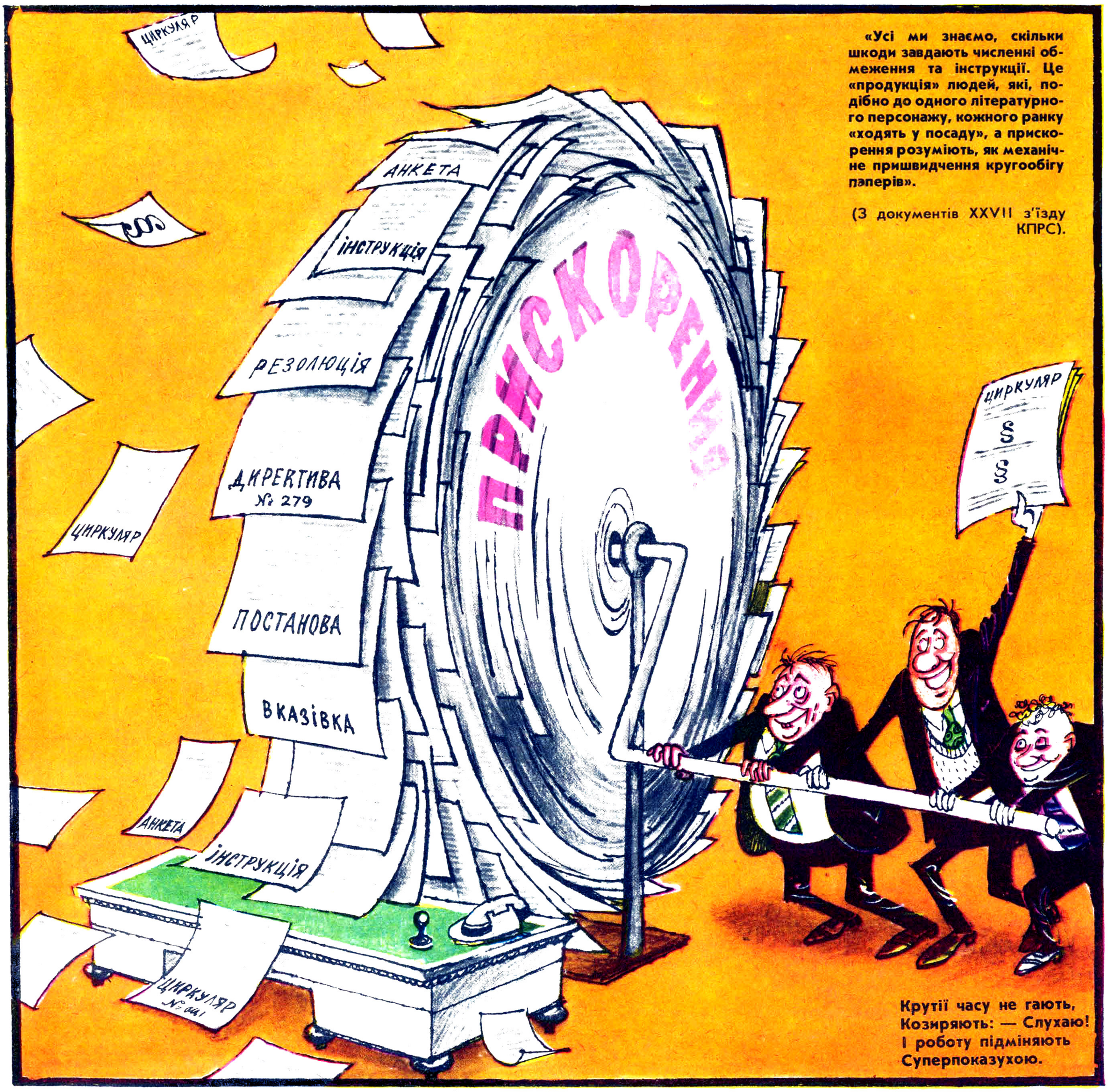

Крутії часу не гають,
Козиряють: — Слухаю!
І роботу підміняють
Суперпоказухою.

НЕЕКОНОМНА ЕКОНОМІКА

НАСПЕЦІАЛІЗУВАЛИ...

Оскільки особисто я не був присутній на тій давній нараді, то встановити її перебіг із стенографічною точністю, звичайно, не зможу. Але, дивлячись тепер на результати, спробую подумки реставрувати ту нараду. Як на мою уяву, то відбувалася вона так.

Зібралися керівники Горохівського району, що на Волині, і почали радитись. Про те, про се, про інше.

— Нові часи, товариші, настали і працювати ми повинні по-новому,— оголосив головуючий.— Які будуть пропозиції з цього приводу?

— Нині дуже модною вважається спеціалізація господарств,— помірковано зауважив хтось із першого ряду.— Модною і, кажуть, перспективною.

— Правильно! — зрадів головуючий. І запитав: — А кого конкретно ви пропонуєте заспеціалізувати?

— А хоч би колгосп імені Лесі Українки.

— А чому саме колгосп імені Лесі Українки? — поцікавився головуючий.

— А чому не імені Лесі Українки? Чим цей колгосп гірший за інші?

Це звучало переконливо. Тому пропозицію було прийнято. Як завжди, одностайно. Тоді головуючий раптом схаменувся.

— А в чому саме ми будемо спеціалізувати цей колгосп?

— А хоч би на вівчарстві! — гукнув той самий хтось із першого ряду.

— А чому саме на вівчарстві? — головуючий виявляв просто таки дивовижну цікавість.

— А чому не на вівчарстві?! Чим вівчарство гірше за інші галузі?

— Вівчарство навіть краще,— весело гукнув хтось із другого ряду.— Це й вовна, і дублянки, і шашлики по-карському, і шашлики по-абхазькому, і баранина смажена, і... Можна буде навіть відкрити при колгоспі фірмовий ресторан кавказьких страв. Він теж дасть неабиякі прибутки.

Згадка про фірмовий ресторан розбуркала фантазію присутніх.

— Ще добре було б розвести у спеціалізованому колгоспі вівцебиків. М'яса він дає, як бик, а вовни, як гарна вівця. Я сам бачив у московському зоопарку,— зауважив головуючий.

Раптом цю фантазувальну атмосферу перервав цілком недоречним запитанням якийсь надто допитливий чоловік із заднього ряду:

— А чи в колгоспі імені Лесі Українки є умови для спеціалізації?

— Гм, умови... Вівці там, щоправда, миршаві,— мугикнув один із присутніх.

— І відповідних приміщень також нема...— закинув інший.

— Поганенько з кормовою базою. Вона там нікудишня,— зауважив третій.

— Та й голова колгоспу Сасовець, хоч він за освітою і ветлікар, але в розведенні овець, казав мені сам, не дуже тямить.

Почувши про такі непересічні умови для вівчарства, нарада вирішила: щонайшвидше спеціалізувати колгосп імені Лесі Українки. Вирішили, як ведеться, одностайно.

І почали створювати спеціалізований колгосп. Зігнали овець з інших колгоспів. Але й вони були не дуже продуктивні. Щоправда, бекати бекали не гірше за інших. А от коли доходило до віддачі вовни, то вони, як то кажуть, ні бе, ні ме. «З поганої вівці хоч вовни жмут»,— потішав себе Всеволод Петрович Сасовець. Тільки жмут був надто маленьким. Ледь-ледь план витягували. І то завдяки тому, що закупили трохи породистих овець на стороні. Але для них корму бракувало. Замість сіна годували силосом.

А тим часом керівники району, створивши спеціалізоване господарство, хотіли якнайшвидше доповісти вище про свої неабиякі успіхи в спеціалізації. А як можна найшвидше добитися успіхів у підлеглому господарстві? Найпростіше — збільшити план виробництва. Від досягнутого. І почали збільшувати. На папері це робити, як відомо, не дуже обтяжливо.

Збільшували отак, збільшували, аж поки вже не тільки вівці, а й керівники колгоспу збагнули нарешті, що вказаної справної контрольної цифри їм ніяк не досягти. Якщо овець не стригти, а навіть голити до посиніння, вони все одно плану не витягнуть.

Збагнувши це, керівники колгоспу могли, звісно, піти куди треба і з олівцем у руках довести, що план нереальний. Але ж це означало зірвати прогресивну ідею спеціалізації. А начальство цього дуже не полюбляє.

І голова колгоспу почав шукати іншого виходу. І знайшов, бо ж у житті, відомо, безвиході не буває. Якраз нагодились товариші з Молдавії, за чимось приїхали на Горохівщину. Перекинувся Сасовець з ними кількома словами, ті сказали: «Приїжджайте, допоможемо».

Поїхав Сасовець у Вулканешти і почав закуповувати у тамтешнього населення вже настрижену вовну.

Першого року закупив шістдесят центнерів, на другий — уже сто десять центнерів, а далі вже й сто сорок.

Настриг вовни з власних овець рік у рік послідовно зменшувався. А закупівлю вовни у молдаван із такою ж послідовністю збільшували. І плани успішно виконували. Керівники району під переможні звуки фанфар доповідали про успіхи спеціалізації.

І ніхто з них ніколи не виявив бажання задуматися над тим, яким чином настриг вовни з однієї вівці, за окремими актами, сягав рекордних цифр — до шести кілограмів. Будь-який вибірково-контрольний настриг показав би, що з однієї вівці ледь настригають два кілограми.

Інколи ми скаржимось на велику кількість ревізорів, контролерів, інших перевіряючих. І справедливо скаржимось. Але тут багатьох і не треба було. Одного досить. Але — сумлінного. Навіть поверхова перевірка одразу показала б, що цілу третину усієї буцімто настриженої вовни спеціалізований колгосп закупив на стороні. За кожний кілограм вовни платили по 25 кілограмів зерна (його списували як згодоване худобі).

Можливо, хтось і виявив «липу», але нікому не доповів, бо, мабуть, здогадався, що керівники району воліють про неї не чути. Прикре повідомлення могло б внести дуже мінорну ноту в мажорний гімн спеціалізації.

А не побачити цієї комерційної діяльності навіть при бажанні було важко: обміном зерна на вовну постійно займалося понад двадцять працівників колгоспу на чолі з головним зоотехніком М. Томащуком, яких відривали від виконання основних обов'язків. Понад 150 вантажних машин із зерном було направлено в сусідню республіку. Цього ні від кого не приховували: рішення про комерційну операцію було, про всяк випадок, прийнято на загальних зборах. А керівники району нічого не бачили. Чи робили вигляд, що не бачать. Заради справної цифри.

В. П. Сасовця, тепер уже колишнього голову колгоспу, за таку специфічну спеціалізацію покарали. Оштрафували й зоотехніка Томащука.

А як же з учасниками тієї наради, які, не розібравшись, без необхідних для цього підстав і умов заспеціалізували колгосп імені Лесі Українки й далі тільки те й робили, що фіксували його неймовірні досягнення? Як їх покарали? А ніяк. Дехто з керівників уже виїхав з Горохова у зв'язку з переходом на іншу роботу, дехто пересів із другого ряду в перший, а дехто — навпаки — на нинішніх нарадах сидить уже не в першому, а в задньому ряду.

А чи не варто, гадаю собі, і всіх співучасників тієї наради теж притягнути... бодай на ще одну нараду в тому ж складі. І там конкретно, наочно показати кожному персонально, до чого призводить бездумність, легковажність, економічна неграмотність, помножена на бажання якнайшвидше затрубити у переможні фанфари.

Показати, щоб вони далі, бува, ще чогось не наспеціалізували.

О. КРУКОВЕЦЬ.

Волинська область.

Мал. О. МОНАСТИРСЬКОГО

УСМІШКА

— Пишеш?
— Пишу.
— Ну, і як?
— Не без успіху. Вже книгу маю.
— Он як! Як же це тобі вдалось?
— Дуже просто: списаний папір здав на макулатуру, за нього отримав книгу. «Дванадцять стільців» називається. Ільфа і Петрова. Смішна. Дефіцит!

Іван ЖИТНЮК.

ЕПІТАФІЇ

ЧВАНЬКОВІ

У нього й тут є
Гордості чимало:
— Мене таки найглибше
Закопали.

БОРЖНИКОВІ

Зрадів, коли попав
До моргу:
Не треба віддавати
Боргу...

Василь КРАВЧУК.

Мал. А. ВАСИЛЕНКА

Угніздилися...

Концерт на замовлення

УСМІШКА

Таке трапляється раз у житті. Перед прощальним вечором на курсах підвищення кваліфікації шеф-кухарів по нашому корпусу ходили двоє молодиків і приймали замовлення на концерт по радіо.

— Що б ви бажали послухати? — спинились вони біля мене.

Я зашарівся від задоволення і попросив, якщо можна, виконати гімн Гіменею.

— Щось імпортне? — поцікавився один.

— Давньогрецьке,— уточнив другий.

— Нічого, дамо в українському перекладі з національним колоритом,— заспокоїв перший.

На вечір прибула моя жінка з трьома дітьми. В урочний час за столом затих стукіт ножів і виделок, замкнулись ненаситні щелепи гурманів, принишкли найдотепніші тостомети. З гучномовця линули улюблені твори щасливих замовників.

Нетерпляче чекаю. Дошкуляє сумнів: а чи не забули мого замовлення, чи не викреслив його в останню мить безжалісний редактор?..

Нарешті добре поставленим голосом диктор назвав моє прізвище і урочисто додав: «Мабуть, йому буде приємно послухати українську народну пісню «І женитись хочеться»!

Дружина повела плечима. В її очах запломеніло щось давньогрецьке в українському перекладі. Національний колорит ввижався у формі качалки. Чомусь заломило в попереку. Відчулось, як ниють ребра. Мабуть, на погоду.

Петро КИРИЛЕНКО.

м. Конотоп
на Сумщині.

Телеграфне Агентство Перця

ЛИМАН НА ВУЛИЦІ

МИКОЛАЇВ. (Кор. ТАП). Був час, коли жителі вулиці Маломорської дивувалися, чому вона має таку назву. Та ось уже рік, як не дивуються. Бо назва — виправдана. А виправдало її міське водопровідно-каналізаційне управління, що так і не зуміло з квітня минулого року ліквідувати прорив водопровідної мережі біля будинку № 18. Сьогодні вулиця уже нагадує лиман, а в перспективі може стати й судноплавною.

БЕЗПІДСТАВНА ТРИВОГА

ЛЬВІВ. (Кор. ТАП). Мешканці будинку № 8 по вулиці Івана Гонти звернулися до штаб-квартири ТАП з проханням поцікавитися, чи нічого лихого не трапилося з начальником міськжитлоуправління М. І. Панасом та керівниками спеціалізованого управління «Львівліфт». Їхня тривога викликана тим, що вони надіслали згаданим товаришам уже чимало листів про те, що в будинку не працює ліфт, однак навіть відповіді не одержали.

Перевірка показала, що із самими керівниками нічого не трапилося. Трапилося з їхнім ставленням до листів і заяв трудящих: воно, м'яко кажучи, безвідповідальне.

ОРДЕР БЕЗ НОВОСІЛЛЯ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА область. (Кор. ТАП). Оригінальний новорічний сувенір одержав житель Кривого Рогу Л. М. Погорілий — ордер на заселення квартири № 11 у будинку по вулиці Невській, виданий Жовтневим райвиконкомом міста. Правда, сам Леонід Миколайович в той момент подумав, що йому вручають документ на право вселення, і тому відразу запросив гостей на входини. Однак згодом виявилося, що запропонована квартира — лише напівфабрикат, котрий іще мусить довести до належних житлових кондицій ЖЕК рудоуправління імені Фрунзе. Та оскільки ЖЕК до ремонту не поспішає, ордер залишається сувеніром на згадку про начебто виявлену до багатодітної сім'ї увагу.

ЯК З ОЧЕЙ, ТАК І З ДУМКИ

— за таким принципом виготовляють електромузичні інструменти «Естрадін-8Б» та «Естрадін-9» в житомирському об'єднанні «Електровимірювач». У цьому переконалися члени гуртка художньої самодіяльності села Марфополя Гуляйпільського району Запорізької області. Ледь видавши по кілька акордів, обидва придбані ними новенькі електроінструменти замовкли. І надійно.

Гуртківці написали про це в об'єднання, сподіваючись, що червоні від сорому бракороби примчать усувати свої огріхи. Однак не на тих напали. Начальник відділу технічного контролю С. Т. Мохорт письмово розтлумачив їм: оскільки очі бачили, що купували, то «Електровимірювач» уже ні при чому. Везіть, мовляв, вашу музику в «Побутрадіотехніку», нехай вона халтуру виправляє.

ЦІКАВА АРИФМЕТИКА

ВОЛИНСЬКА область. (Кор. ТАП). Великою популярністю у преси користується лазня в селі Цумань Ківерцівського району. Про неї тричі писала обласна газета, п'ять разів — районна.

«Дочекаємося ще двох виступів преси — для круглої цифри, а тоді, може, й відкриємо її»,— пояснюють секрет такої популярності керівники села.

ВИБУХ НА РОВЕНСЬКІЙ

ІЗОФЕЙЛЕТОН ПРО ОДНУ ДРАМАТИЧНУ ІСТОРІЮ З НАПІВЩАСЛИВИМ КІНЦЕМ

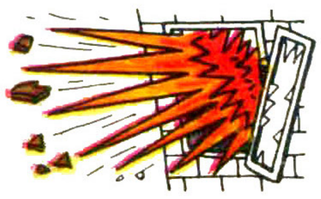

1. Одного звичайного дня на вулиці Ровенській у Києві сталася незвичайна подія: в будинку 6/1 пролунав вибух, і з вікна сорок п'ятої квартири, де мирно проживало подружжя пенсіонерів Койданів, вирвалося полум'я.

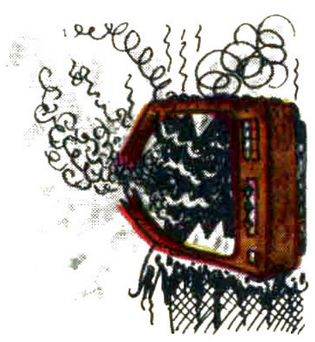

2. Коли хазяйку квартири в шоковому стані, викликаному несподіваною стресовою ситуацією, відвезли до лікарні, господар — Іван Никифорович, який мужньо вступив у боротьбу з вогнем і переміг його,— показав кореспондентові Перця, котрий теж прибіг на шум, винуватця надзвичайної події:

— Ось він, негідник!

У кутку хрипів і випускав із своїх нутрощів останній димний дух оплавлений телевізор «Електрон Ц-260»...

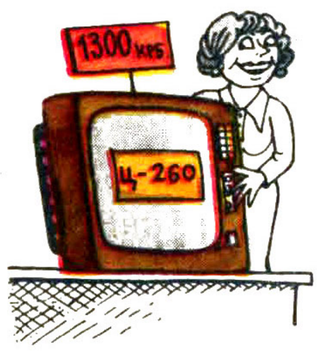

3.— Усе почалося з того,— розповів Іван Никифорович,— що я потрапив на гачок реклами львівського виробничого об'єднання «Електрон», яке посилено агітувало покупців за свою останню новинку — ось цей самий «Ц-260». «Кольоровий! Експериментальний!! Супернадійний!!! Найкращий з-поміж усіх нині існуючих телевізорів!» Переконувала, хоча дещо й лякала, і ціна — 1.300 карбованців. Та я не з полохливих, а тому і взяв його. Як невдовзі зрозумів,— на свою голову.

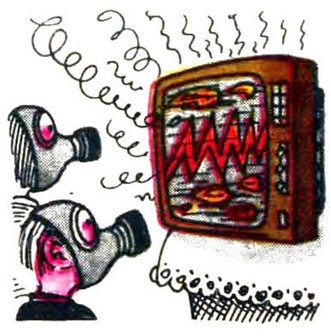

4.— «Ц-260» став одразу ж виправдувати своє звання експериментального. Він постійно проводив якісь незбагненні самоексперименти з зображенням і звуком. То покривався жахливими плямами. То самовільно перемикався з однієї програми на іншу. То видавав дикі звуки, схожі водночас на бурхливі оплески і кулеметні черги... А то — після чергового перебування у телеательє, де він чомусь полюбляв бувати більше, аніж удома,— почав страшенно смердіти, і нам з дружиною довелося добути респіратори.

5.— Чи ми йому чимось не сподобалися,— вів далі Іван Никифорович,— а чи, може, керівництво львівського об'єднання не дуже полюбляє тих, для кого працює,— не знаю, але «Ц-260», судячи з усього, вирішив нас доконати. І оце, щойно прибувши з ...надцятого ремонту, провів свій останній — і найкапосніший — експеримент: одразу ж після ввімкнення люто зашипів і вибухнув.

6.— І все ж — як би там не було, я хочу подякувати керівництву об'єднання «Електрон». Подякувати за те, що ми з дружиною усе ж таки залишилися живими.

Як бачите, Іван Никифорович Койдан завершив свою розповідь про драматичну пригоду з експериментальним телевізором на оптимістичній ноті. І підстава для цього у нього, безумовно, більш ніж грунтовна. Але все ж насмілюся стверджувати, що фінал цієї історії — напівщасливий. І ось чому. Під наглядом Перця підступного «Ц-260» відвезли в телемайстерню, потім фахівці київського об'єднання «Побутрадіотехніка» разом із представником львівського заводу зібралися біля його одра на консиліум, однак так і не встановили причини експериментування «Електрона Ц-260» над своїми власниками, що й зафіксували в акті: «Причину встановити неможливо»,— після чого відправили їх обох — і телевізор, і акт — у Львів. І ось цими днями І. Н. Койдан отримав зі Львова переказ на 992 карбованці. А де ж інші 308 карбованців! Їх, бачте, вирахували за «амортизацію». Чи не занадто дорога плата за страх! І чи не скидається вона на своєрідний штраф, яким керівники «Електрона» покарали Івана Никифоровича за його ж поневіряння з їхнім браком! Як не є, триста вісім карбованців — це все ж таки повна вартість нового телевізора. Тільки, зрозуміло, не експериментального.

В. ЧЕПІГА.
Мал. О. МОНАСТИРСЬКОГО.

КАНАРЕЙКИ

Не хотіли канарейки
Укупі співати,
Підказав якийсь добродій
Їх розпарувати.

Як їх тільки розлучили,
То співак пернатий
Своїм співом голосистим
Наповнив кімнату.

— Бідна птаха,— каже жінка,
Взявши клітку в руку,—
Чуєш, Грицю, як співає,
Певне, про розлуку.

Чоловік до неї мовить:
— Ти зміни пластинку:
То він з радості співає,
Що забрали жінку.

Василь ТОМИН.

ЯКЕ ЇХАЛО, ТАКЕ Й ЗДИБАЛО

Мал. Р. САХАЛТУЄВА

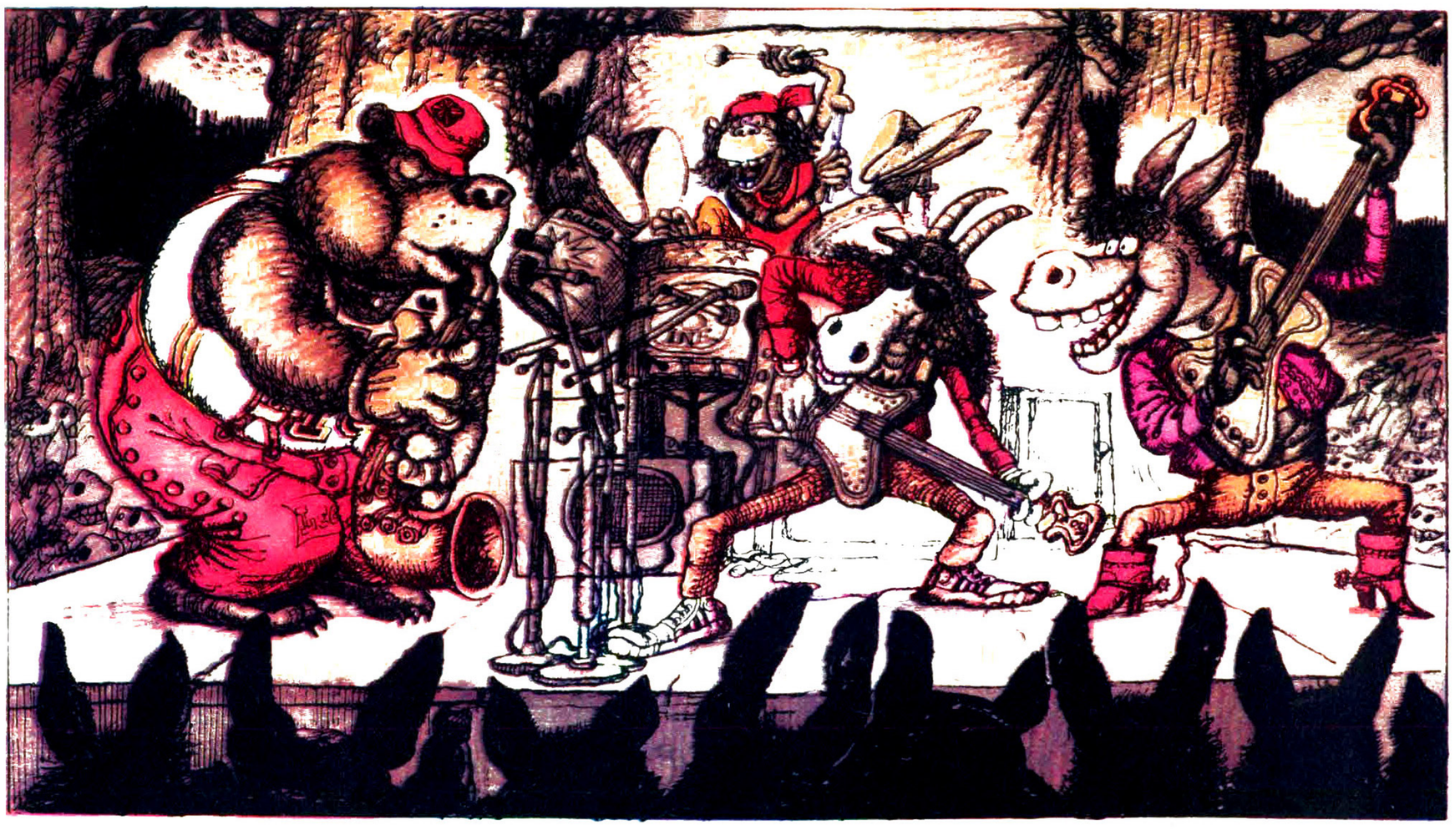

— От віслюки: утретє на біс викликають!..

У «моржі» записуватись рано

Мал. В. ШИРЯЄВА

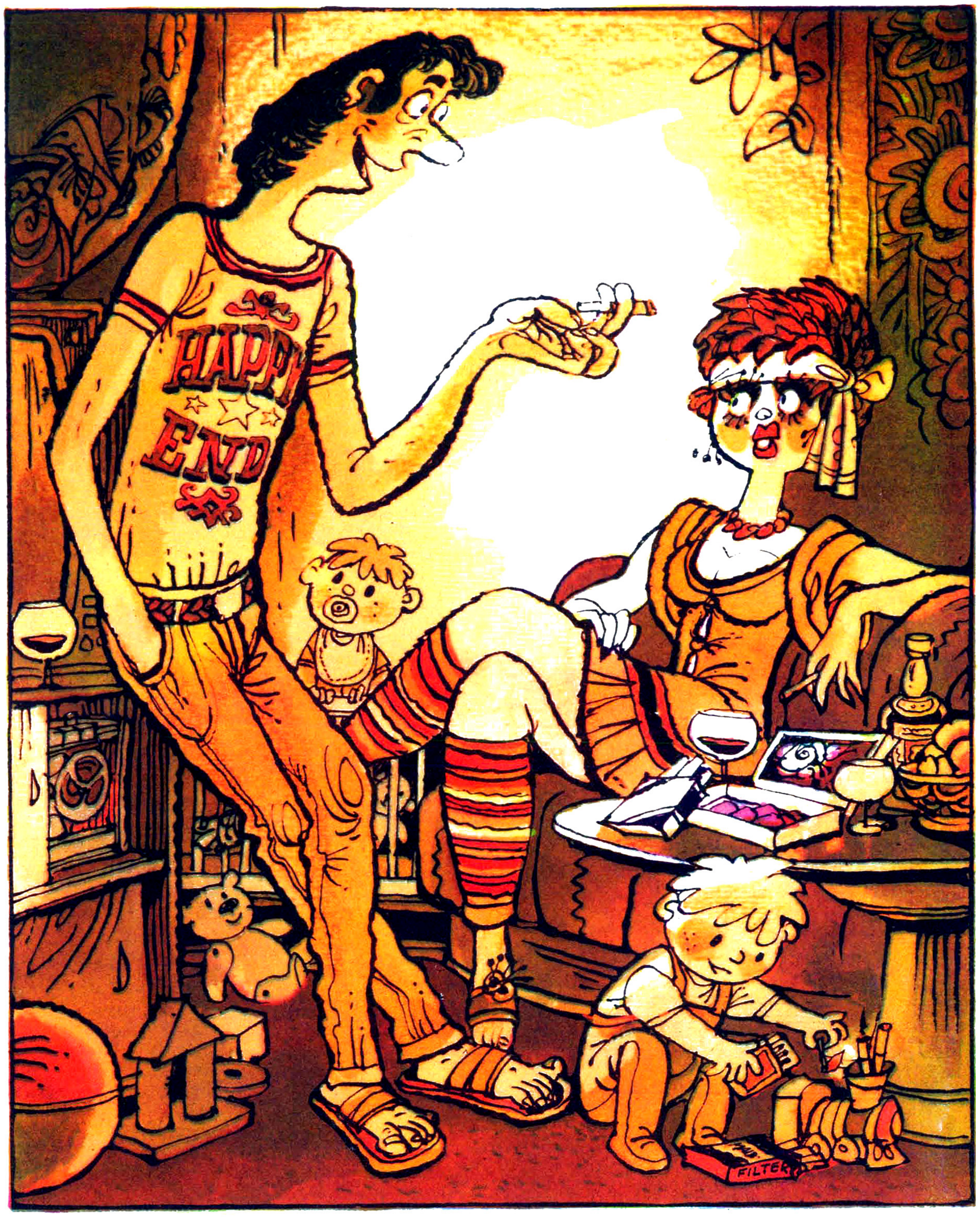

— Після розлучення поділимося порівну: одну дитину твоїм батькам, іншу — моїм...

Ви, мабуть, уже здогадалися, що оскільки «моржі» пишуться в лапках, то йтиметься не про тих моржів, котрі співіснують собі на крижинах з білими ведмедями за Полярним колом, а про інших.

Про тих «моржів», що купаються за будь-якої пори року, а найбільше люблять поринати в ополонки. Що міцніший мороз, тим «моржі» більше задоволення мають.

Як доведено численними дослідами, перебування в крижаній воді дає чудові фізіотерапевтичні наслідки, не кажучи про гігієнічні. Само собою: у воді побував, отже — чистий.

І ось тривожний сигнал надійшов із села Довгопілля (колгосп «Прогрес») Путильського району, що на Чернівеччині, серед гір Карпатських, на березі славного Черемоша.

Коли викласти зміст листа телеграфним стилем, то читатиметься він приблизно так: «Дорогий Перче! Рятуй! Живемо на березі річки Черемош, а помитися нам, мешканцям села Довгопілля, ніде, бо бані в селі нема, а в керівництва колгоспу «Прогрес» — і в того, що було, і в того, що є — і за вухом не свербить! Бані не будують!!! Порятуй, дорогий Перче, наші немиті душі». І підписи... Ну, до підписів ми повернемось у кінці. Що робить Перець, отримавши такий сигнал? Найперше — перевіряє його. А вже перевіривши... Тут діяння Перця були б двобічними: для батьків села і керівників колгоспу Перець влаштував би свою «перчанську баню» і з віничком, і з пісочком. Що ж до немитих громадян села Довгопілля, то Перець порадив би їм дружно поповнити лави «моржів» — навчитися купатися серед зими в крижаній воді. А що робити? Краще вже в крижаному Черемоші купатися, аніж взагалі не купатися.

Отож Перець через Карпатські гори, через полонини подався на береги Черемоша перевіряти: чи факти підтверджуються, чи вони, м'яко кажучи, не відповідають дійсності?

Уявіть собі — бані в Довгопіллі таки немає...

— Ага! — вигукне нетерплячий читач.— То чому заголовок каже, що в «моржі» записуватися рано? Саме на часі, раз бані немає!

Але річ в тім, що баня в Довгопіллі є...

— То чого ж ви людям голови морочите! — знову вигукне нетерплячий читач.— Здайте листа в архів, та й по тому!

Баня — то є, але вона не працює, бо свого часу проектанти наплутали: вода до бані не надходить, а коли надходить, то брудна.

— Ага-а! — знову гукне читач-максималіст.— Влаштуйте баню керівникам села! А населення Довгопілля хай організовано поповнить секцію «моржів»!

Немає в цьому потреби, товаришу шановний: помитися, ба, й попаритися в Довгопіллі є де! При цегельному колгоспному заводі, що дислокується в самому Довгопіллі, — одна баня, туди пускають усіх бажаючих, бо котельня працює цілодобово. Це — раз. А два: є баня при тваринницькій фермі — маєте охоту, йдіть мийтеся, ніхто вам на двері не вкаже.

Такі, товариство, справи. З одного боку, факти наче б і підтверджуються, бо формально приміщення, на якому б чорним по білому значилося: «Баня села Довгопілля»,— у селі Довгопіллі таки нема. Але вибанитися-вимитися залюбки є де. І тут автори листа, делікатно кажучи, трохи не той...

І коли вже говорити про керівників колгоспу «Прогрес», нинішнього голову Кузика Дмитра Григоровича і колишнього голову, який нині керує допоміжними колгоспними промислами, Поп'юка Івана Дмитровича, то вони обидва зробили й роблять дуже багато для села Довгопілля.

Колгосп «Прогрес» дислокується, говорячи мовою військових, у дуже складній за рельєфом місцевості, в горах, серед каміння та скель. До складу колгоспу входять чотири села і дюжина хуторів. Природа, скажемо прямо, не дуже балує тутешніх працівників сільського господарства: камінь і є камінь, що з нього візьмеш? Та недаремно є така народна приказка: «Як змусить — камінь перекусить!»

Колгосп «Прогрес» один із найбільших і найкращих в районі.

А як свого часу Іван Дмитрович Поп'юк, а тепер Дмитро Григорович Кузик дбали і дбають про добробут колгоспників, про їхні побутові потреби, культурні запити! І нові школи, і дитсадки, і торговельні комплекси, і бібліотеки, і Будинок культури, що йому не сором би і в обласному центрі стояти! А ціла низка інших добрих справ, яких і не перелічиш.

Зокрема, допоміжні промисли, очолювані Іваном Дмитровичем Поп'юком. Це і виготовлення цегли, і кахлів, і ткацький цех, котрий дає роботу багатьом жінкам цілорічно, а найголовніше — цех по розливу мінеральної води! Вона називається «Черемоська», а на етикетці надруковано: «Колгосп «Прогрес» Путильського району Чернівецької області».

Небагато колгоспів таким здобутком похвалитися можуть.

А тепер про підписи листа із скаргою на відсутність бані в селі Довгопілля. Прізвища вказані такі, які є в кожного третього мешканця села. Це по-перше. Не треба бути експертом-графологом, щоб з'ясувати: всі підписи зроблені однією рукою. А прізвища що ж? Прізвища є. Імена є: шукай Василя у Василькові, а Іванова в Іванові. Громадянине автор листа, що так старанно настягав «кворум» підписів! А чи не доклали б ви своїх рук до чогось кориснішого, ніж ото супліки писати. В селі Довгопіллі, в колгоспі «Прогрес», у великому господарстві жодні руки зайвими не будуть.

Г. ЛОЗУН.

ВІНЕГРЕТ З ДЕРЦЕМ

Мал. А. КОНОНЕНКА

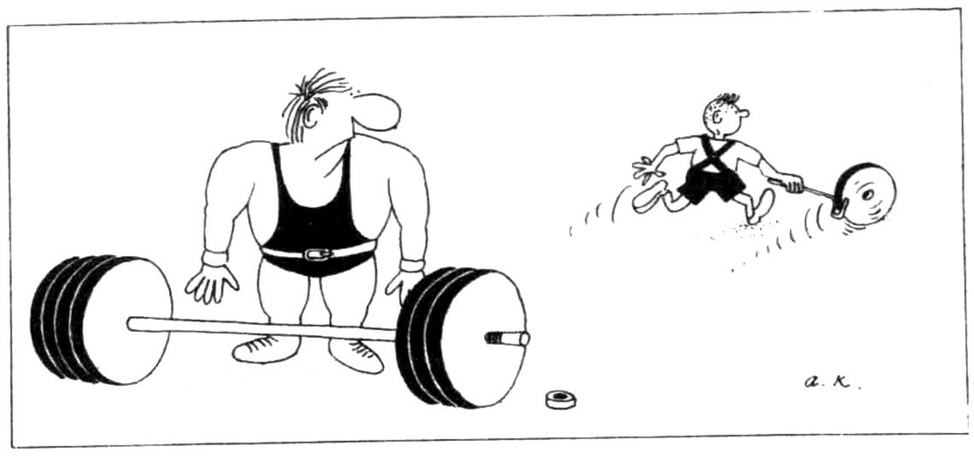

Без слів.

Мал. Б. ЛЕОНОВА

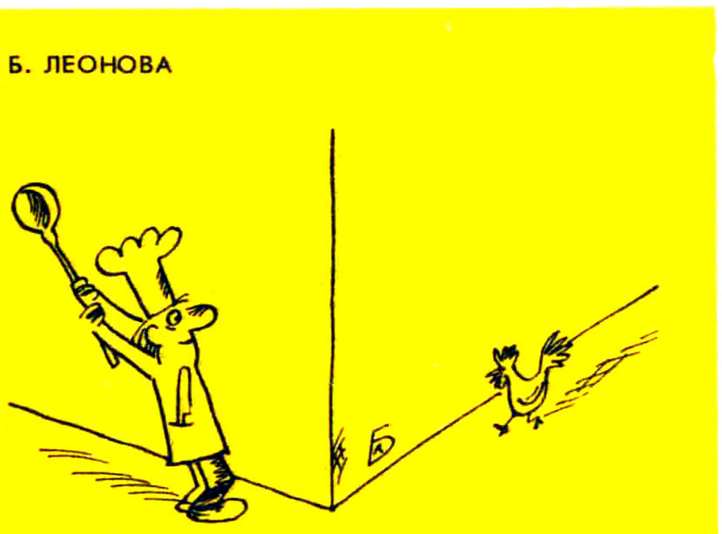

Без слів.

Мал. О. ОСИПЕНКА

Без слів.

Мал. В. ВАСЮШКІНА

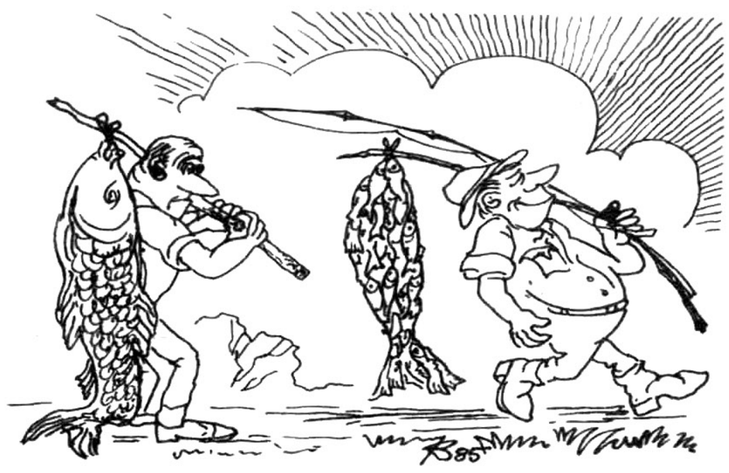

Без слів.

Мал. В. МИЛЕЙКА

Без слів.

Мал. О. АЛЬОШИЧЕВА

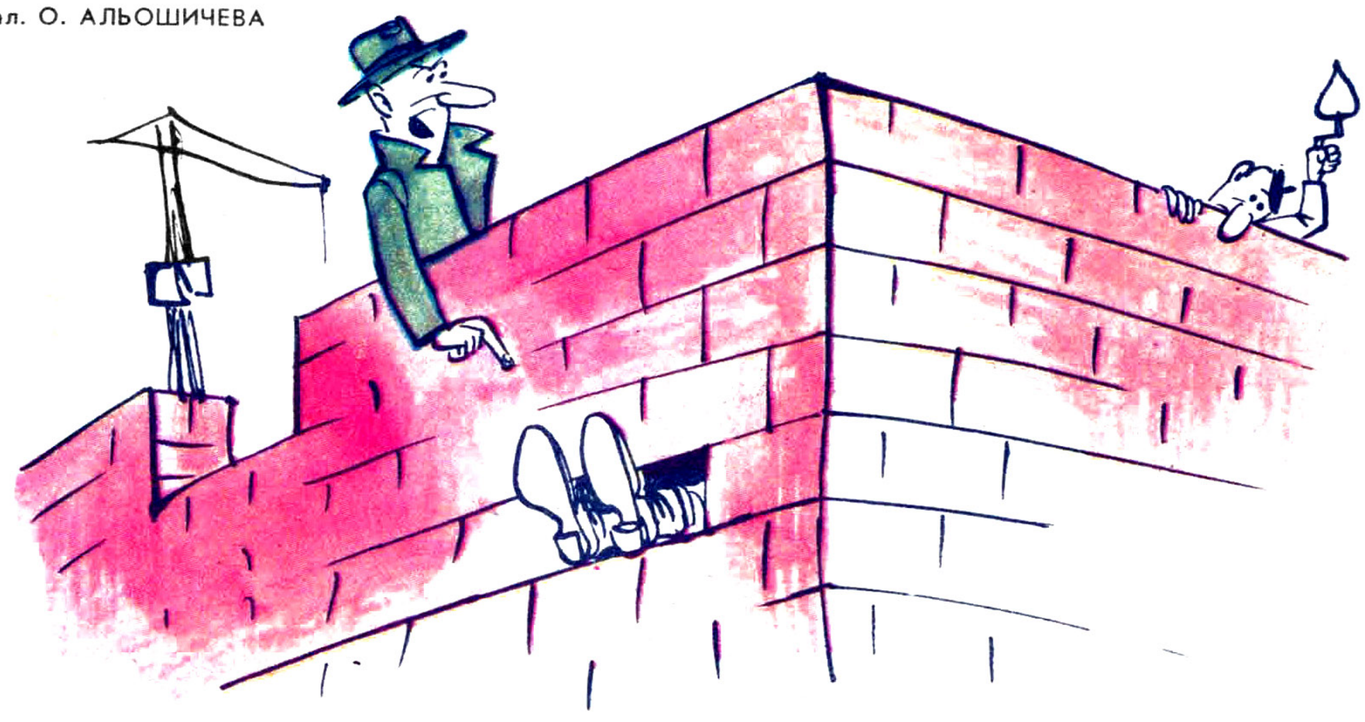

— Куди ти дивився!! Не бачив хіба, що Кириляка задрімав!..

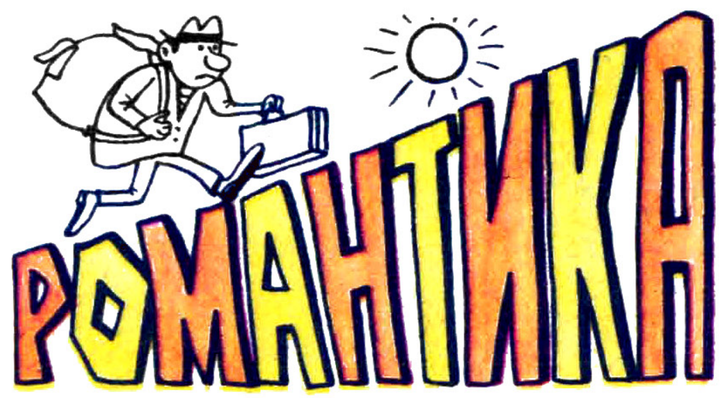

ГУМОРЕСКА

Не шукай романтики — вона тебе сама знайде. Без відриву від хати. І БАМу не треба!

Тягли у нас електролінію. То сусідці моїй, бабі Одарці, стовпа серед воріт поставили. Ні в двір потрапити, ні з двору. Два роки стара їздила, щоб його прийняли. Відстань накрутила — куди БАМу!

Романтика...

Задумав я газ додому провести. Виїздив проект, виходив труби. Хотів траншею копати. А газовики кажуть:

— Стривай. Ми скажемо коли...

Прийшла осінь з дощами.

— То вже копати? — питаюсь.

— Ще ні...

Вдарили морози.

— О! Тепер, — кажуть, — копай!

Земля, як кістка. Доки копав, нагрівся — газу не треба.

Романтика...

А на полі в цей час бурячки добувають. В умовах, близьких до вічної мерзлоти. І сні-іг, і віте-ер... Зима прийшла пізно, але несподівано. Думали, зовсім не прийде.

А оце в недобрий час понесло мене до самого синього моря. Лежу, загоряю. Навколо — кипариси, пальми — романтика! День лежу, два лежу. На третій мене питають:

— А чого це ви, дядьку, тут розляглися? Вам не лежати, вам бігти треба!

— Куди?

Дізнаюся — в нашому санаторії заявок на зворотні квитки не приймають. Ага, в касу, он куди!

Я побіг. Решту відпустки пробігав, але квитка не дістав. Додому добирався на перекладних. Надивився дорогою — кіноподорожей не треба.

Тепер сиджу дома, нікуди не рипаюсь, і ні в що не встряю. Щоб не вскочити знову в якусь «романтику»...

Але, як сказано, ти її не шукай...

Довелося мені захворіти. Знайомий лікар, спасибі, наймодніші ліки мені приписав. Завдяки їм хоч світу побачив. Досі шукаю!

Романтика...

Ні, від неї ніде не сховаєшся і конем її не об'їдеш!

Віталій КОВАЛЬ

БІГУНИ

Повз ларки й кіоски білі,
Мимо пляжників-зівак
Бігли хлопці загорілі:
Перший в кедах,
Другий — так.
Третій —
У коротких шортах,—
Хоч пізніш узяв розгін,—
За любителями спорту
Мчав уперто навздогін,

Ох і прудко ж вони бігли!
На рекорд ішли гуртом...
І до сьомої
Ще встигли
У найближчий гастроном.

Анатолій КУРГАНСЬКИЙ.
м. Кіровоград.

ДАЛИ [redacted] ПЕРЦЮ! [redacted]

...за появу у нетверезому стані на робочому місці та розкрадання м'ясопродуктів — працівникам Лубенського (Полтавщина) м'ясокомбінату П. Пирлику, Є. Древалю та В. Плешкову. Як повідомив Перцеві начальник Лубенського міського відділу внутрішніх справ В. Є. Литвин,— Пирлик та Древаль були виключені з членів КПРС, а Плешкову оголошено сувору догану. Майстрові цеху Л. Коваленку за низький рівень виховної роботи, безконтрольність та невимогливість до підлеглих також оголошено догану. Такий наслідок розгляду сигналу робітників, який надійшов до редакції.

●

...за халатність у роботі — начальнику Новопразької дільниці Олександрійського (Кіровоградщина) міжрайгазу В. Леню та контролеру В. Барановській. Лист, у якому інваліди та учасники Великої Вітчизняної війни скаржилися на тривалі затримки у постачанні газу, на прохання Перця перевірив облвиконком. Як повідомила заступник голови виконкому Є. М. Чабаненко, факти підтвердилися. В. Леня звільнено з посади, а В. Барановській оголошено догану.

ВІТАЄМО ЮВІЛЯРІВ!

Лауреата Державної премії УРСР імені Т. Г. Шевченка письменницю Оксану ІВАНЕНКО ще з однією круглою датою.

Письменника Юрія МОКРІЄВА.

Письменника Анатолія ШИЯНА.

Лауреата премії імені Остапа Вишні письменника-гумориста Олега ЧОРНОГУЗА.

Дружні шаржі А. АРУТЮНЯНЦА.

Дружній шарж В. СОЛОНЬКА.

НОВИНИ З ПИТАНЬ ТЯГАНИНИ

МЕТУШНЯ НАВКОЛО КОВДРИ

Для чого виготовляють ковдри? Щоб вкриватися ними — буде відповідь, а ще полохлива думка: чи все гаразд з головою у того, хто запитує. З головою якраз усе гаразд, а от із ковдрами...

Мешканка с. Фрунзе Іванівського району на Херсонщині З. А. Леванисова після тривалих пошуків придбала пухову ковдру виробництва Красногвардійського птахокомбінату (Кримське виробниче об'єднання м'ясної промисловості). Але користуватися нею відразу не стала,— от саме це й було її фатальною помилкою. За деякий час ковдра знадобилася, і тільки тоді виявилося, що з нею не все гаразд. Пір'ям і пухом укрилося геть усе довкола. Пір'я войовниче, як у американських індійців, стриміло з волосся домочадців, граціозно літало по кімнаті, а пух підступно забивав дихальні шляхи.

Тов. Леванисова (з обуренням, ясна річ) написала про ненормальну ковдру на птахокомбінат, а потім — на прохання птаходіячів — вислала їм і саму ковдру «для виявлення дефектів» і заміни. Й стала чекати.

І дочекалася. На її адресу полетіли стоси офіційних відписок — наче мало їй було пухової заметілі. От якби цими паперами ще й вкриватися можна було...

Все звелося до того, що ковдру замінити неможливо, бо минув, бачте, гарантійний строк пред'явлення претензій. Звідки ж бідолашній власниці було знати, що й для ковдр, виявляється, існують якісь терміни, хоч і без гарантійного талона.

У відповідях тов. Леванисовій немовби правильно все — загадкові слова на зразок «пухопроникність», «термін пред'явлення претензій» і подібні, здатні ввести в трепет нещасного покупця-неспеціаліста.

А спеціалісти-бракороби якраз дуже спокійно почуваються під захистом своїх «строкових» парканів.

Але й тут їх можна спіймати на непослідовності. Злощасна ковдра (ви розумієте, що це далеко не єдиний невдалий екземпляр) була виготовлена у 1982 р., придбана покупцем (тобто реалізована) на початку 1985 р., а претензія власниці пред'явлена десь наприкінці року — у кожному разі, пізніше тримісячного строку.

У відповіді директора Красногвардійського птахокомбінату М. В. Сорокіна сказано: «Гарантійні строки пред'явлення претензій по якості 3 (три) місяці з дня реалізації»,— а у висновках комісії, яка «розглянула ковдру», слово «реалізація» невловимо перетворилося у «виготовлення». Звісно, три роки — не три місяці, тож нехай, мовляв, ота Леванисова й не потикається зі своїми безглуздими претензіями.

А що ж їй робити? Ковдру повернули з птахокомбінату у первісному «пухопроникному» стані, винних немає (за давністю, Донецьким бавовняно-паперовим комбінатом «ведуться роботи по зниженню пухопроникності тканин» для ковдр. І довго, мабуть, ще вестимуться. І ще не один ошелешений власник дефективної кодри схопиться за голову, вигребе з неї пригорщу пір'я і пред'явить претензії бракоробам. Якщо, звісно, встигне. А що, як ковдрових керівників осяє геніальна ідея — скоротити отой строк до одного місяця, а то й до одного дня? Щоб прискіпливі покупці, яких можна звинуватити хіба що в бажанні користуватися доброякісними речами, взагалі не встигли поскаржитися...

О. СТУДНИЦЬКА.

КОРОТКО КАЖУЧИ

● *Того, хто не вміє мовчати, як риба, часто беруть за зябра.*

● *Добрій людині завжди віддають належне, але не повертають боргів.*

● *Себе не переробиш. Тому слід виховувати підлеглих.*

Олег СЕЇН.

СТИХІЯ

perec-ua.
perec-ua.

ЗА ДЗЕРКАЛЬНИМИ ВІКНАМИ

Мал. Р. САХАЛТУЄВА

Всупереч скептикам, метеозведення стають точнішими. Потроху-потроху людство починає якщо й не приборкувати цю примхливу фурію — погоду, то, в усякому разі, передбачати її несподівані вибрики.

Але є стихії, котрі жодним науковим прогнозам поки що не піддаються. Де все ще повно пекучих загадок і нерозкритих таємниць, заплутаних лабіринтів і раптових крутих поворотів.

Хто розтлумачить, наприклад, таке загадкове явище: у багатолюдному мікрорайоні Полтави — Алмазному — розливне молоко буває чомусь лише у двох магазинах? І чому того молока туди надходить так мало, що, зайнявши чергу за ним о п'ятій годині ранку, ніколи не можеш бути впевненим, що тобі його вистачить? Чому молоко у пляшках тут з'являється лише о восьмій годині, коли переважна більшість людей уже на роботі,— та мало хто, правду кажучи, й бере ті пляшки, бо здати їх потім — не менша проблема, аніж купити молоко на розлив?..

І як пояснити полтавцям, чому так мало надходить до них в магазини молока у зручній і вигідній сучасній тарі — пакетах?

Усе це огорнуто густим відомчим туманом таємничості, і гадати, коли він розвіється,— справа марна. Як і намагатися проаналізувати з позицій здорового глузду той вельми курйозний факт, що торгівля алкогольними напоями в цьому славному місті, навпаки, поки що йде значно жвавіше, аніж можна було б сподіватися після опублікування відомого указу. Оті самі затаврованої ганьбою напої раптом почали з'являтися у таких найнесподіваніших точках, як магазин «Риба» по вулиці Фрунзе або овочевий павільйон по вулиці Котляревського... Шукати якихось логічних містків тут даремно — залишається просто приголомшено розвести руками.

Або ось іще один торговельний ребус, який чекає своїх уважних дослідників. Чому в абсолютній більшості населених пунктів допуск до товарів припиняється за 15—20 хвилин до закриття магазину? Де, в якій інструкції сказано щось подібне? Немає таких інструкцій, не шукайте їх в архівній пилюці відомчих канцелярій. Проте невблаганні продавці рівно за чверть години (а то й більше) до закриття незмінно виростають на дверях навіть такого еталонного закладу, як Будинок торгівлі на Львівській площі у Києві — просто, вибачайте, під носом у Міністерства торгівлі УРСР. У кращому разі сувора варта пропалює вас, запізнілого невдаху-покупця, презирливо-невидючим поглядом,— і ви, знітившись, розчиняєтесь в атмосфері. Ну, а для тих нахаб, які пробують «виступати», в арсеналі працівників, приміром, столичного гастроному-універсаму на площі Перемоги знаходяться такі миттєвозаморожуючі фрази, як: «Спати треба менше!» — або що-небудь не менш елегантне у тому ж дусі.

Втім, умінням підтримати світську бесіду торговельника-провінціала теж не здивуєш. Тут йому, повірте, абсолютно нема чого їхати в столицю на курси підвищення фахової майстерності. Кілька тижнів тому колега з далекого Лебедина на Сумщині розповів, як його мило обклала продавщиця — чого б ви думали? — розумного, доброго, вічного... Правда, сувора господиня книжкового кіоску перед цим мала справу з пивом і оселедцями, тож нічого дивуватися її багатющому досвіду в завзятих дуелях із супротивниками по той бік бар'єра. Зворушує інше: голова райспоживспілки Іван Йосипович Мерко — людина широких поглядів — на інформацію товариша про цей випадок відповів вельми винахідливо:

— Та що ви! У неї ж блискуча характеристика!

Дипломатично змовчавши при цьому: підписана ним же, головою райспоживспілки.

Ні, безбережна і неосяжна ця стихія — торгівля, і не скоро ще, ой, не скоро пізнає людство всі її підводні течії, незбагненні сальто-мортале і антраша!

Звичайно, дещо у цьому напрямку робиться. От, приміром, впроваджується така прогресивна форма, як спеціалізація. Це коли за котушкою ниток, десятком цвяхів, носовичком або ремінцем для годинника, які ви раніше могли на бігу придбати в будь-якому промтоварному магазинчику, госпмазі або кіоску, що зустрічалися мало не на кожному кроці, тепер треба здійснювати героїчний, заздалегідь обдуманий і ретельно підготовлений похід до завжди переповненого універмагу або, міняючи види транспорту, терпляче добиратися через усе місто до спеціалізованого магазину.

Але й діставшись туди, не тіште себе передчасною радістю: навіть у спеціалізованих магазинах вам далеко не завжди і не в усьому може поталанити. Бо, окрім звичайної спеціалізації, у практику деяких торгів владно входить іще прогресивніша форма — спеціалізація всередині самої спеціалізації. Одного чудового зимового дня, коли спрагла душа городянина так і рвалася кудись на засніжений простір, керівництво столичного об'єднання «Спорттовари» осінила досить оригінальна ідея зосередити продаж звичайнісіньких дерев'яних лиж в одному-єдиному місці — у вже представленому вашій увазі зразково-показовому Будинку торгівлі. Ефект новації був грандіозний: сотні городян, які ще годину тому цілком миролюбно обмірковували можливість вирватися з тісняви великого міста на швидкісні лижні траси, тепер, забувши про спокій, натхненно товпилися у величезному людському вирі, бурхливо з'ясовуючи, хто за ким стояв і скільки пар відпускати в одні руки...

А тим часом у кільканадцяти великих спеціалізованих магазинах міста панувала добропристойна статечна тиша. Там, у напівсонному мороці порожніх торговельних залів, увазі поодиноких відвідувачів пропонувалися тільки дорогі пластикові лижі вітчизняного та імпортного виробництва...

Але досить холодних зимових тем! Уже за дзеркальними вікнами республіканського Міністерства торгівлі переможно сяє оптимістичне квітневе сонечко. Молода травичка газонів навіває втішні думки про виконання місячних планів по продажу пляжних костюмів і шапочок. Сподіваємося, що, принаймні, з цими товарами у нас великих непорозумінь в нинішньому сезоні не трапиться. Якщо їх продаж, звичайно, не сконцентрують у спеціалізованому магазині де-небудь на березі мілководної Оржиці.

В. БОЙКО.

Мал. А. АРУТЮНЯНЦА

— Ану, хлопці, мерщій розженіть вороння, а то воно накаркає нам комісію.

СПОВІДЬ КОРОЛЕВИ КРАСИ

Перший робочий день після відпустки.

Захекано переступаю поріг рідного відділу.

...Широко розкриті очі співробітників. Усі дивляться на мене.

...Першим, як і належить, оговтався керівник групи:

— Із прибуттям вас, Агнесо Іванівно! Раді вас вітати у нашому трудовому колективі! За час вашої відпустки показники у нашій групі зросли на... Тьху!.. Про це — іншим разом... Де так засмагли?!

...Так почалася для мене година запитань та відповідей, протягом якої колеги, хороводячи навкруг мого письмового столу, бомбардували мене компліментами, заздрісними зойками й суто діловими запитаннями на зразок:

— Де ж та райська місцина знаходиться?!

— Їздила... з чоловіком?..

— Дітей, певно, той... бабусі залишили?

— Усією сім'єю? А коли ж загоряти встигала?!

— А загар! Загар — ефіопський!.. О, Нефертіті, царице Єгипту Верхнього й Нижнього!..

— Агнесо, де фарбу для волосся купувала?

— Який колір! А відтінки шкіри!.. Палітра Рембрандта!

— Квіти! Мерщій, Васю, по квіти, гроші — в аванс!

— Гордість ви наша, Агнесо Іванівно!.. Тощо.

І я ніяково посміхалася, поправляла зачіску, вигадувала, фантазувала, фантазувала!..

Саме так — вигадувала й фантазувала, бо все одно не повірили б, що «засмагла» я в останній день відпочинку, один-єдиний раз пірнувши в річку...

І волосся пофарбувала там же, в річці,— трохи нижче очисних споруд хімкомбінату...

Сергій ВЛАСЕНКО.

ЗНАЙШЛИ ВИХІД...

Мал. Н. МАЛОВА

— Що значить естетика — хоч для здоров'я шкідливо, зате для ока приємно!..

Народні усмішки

ПОЯСНИВ

Неділя. Сидить зять на лавочці коло тестевої хати.

— Де ваші? — питають.

— Пішли до наших.

— А ти що ж?

— Та я не їхній.

Повідомив А. ПАСТЕРНАК.

м. Боярка
Київської області.

ВЧАТЬСЯ ДІТИ РАХУВАТИ

В підготовчому класі сільської школи вчителька звертається до шестирічної Оленки:

— *Оленко, скільки буде, якщо до одного додати ще один?*

Оленка надовго задумалась. Вчителька допомогла їй:

— *От у вас є корова і в сусідів є корова. Скільки це буде?*

— *А в сусідів корови немає, у них тільки гуси.*

Повідомив С. КАРБОВСЬКИЙ.

м. Хуст
Закарпатської області.

УСЕ ПРОСТО

— *Слухай, Івене,— питає сусід сусіда,— я ж і в бога вірую, релігійних свят дотримуюся, молюся вдень і вночі. Ти ж безбожник, а живеш краще. В чім причина?*

— *А я в цей час працюю,*— відповів Іван.

Повідомив П. МОЧАЛОВ.

м. Арзамас.

ЧАРІВНЕ СЛОВО

— *Щось ви, діду, в лікарню вчащаєте? Чи не закохались у лікарку?*

— *Ніде правди діти, сподобалася вона мені. Бо сказала те, чого я від своєї баби за сорок років не дочекався.*

— *Що саме?*

— *Розкрий рота, діду? А від баби лише й чув: «Закрий рота!»*

Повідомив В. ЩУКІН.

м. Ясинувате
Донецької області.

ВАЖЛИВА ПРИЧИНА

Бригадир до робітника:

— *Петренко, чого це тебе три дні на роботі не було?*

— *Та ходив на полювання, а кабан на дерево загнав. Три дні довелось на ньому сидіти.*

— *І чим же харчувався?*

— *А їсти жінка приносила!*

Повідомив В. ГОРОБЕЦЬ.

с. Лозоватка
Криворізького району
Дніпропетровської області.

ПЕРЧЕНЯ

Мал. А. ВАСИЛЕНКА

ХВАЛЬКУВАТИЙ РАК

Вихвалявся рак вусатий:
— Я ношу сталеві лати,
Маю клешні я міцні,—
Не страшний ніхто мені!
На річках і на озерах
Я обстежив кожен берег,
Повідкушував гачки,
На шматки
Порвав сачки,
З неводів зробив мочалки,—
Знають хай усі рибалки,
Що ніяка їхня снасть
Раку шкоди не завдасть! —
Так сміявся розбишака,
А тепер сміються з рака:
На пісочку він лежить
І, здивований, мовчить:
Як це хлопчик під вербою
Зміг піймать його рукою?

Василь ЗАЄЦЬ.

ЯК ДЗЯВКО НАВЧИВСЯ ПЛАВАТИ

Казка

Жив собі песик Дзявко. Частенько він прибігав до річки, ганявся за метеликами, жучками, гавкав на гусей та качок, які статечно плавали по воді.

— От би мені навчитися так плавати,— не раз думав він.

Але в річку боявся лізти.

— Ага! Ще втоплюся.

А Сірий Гусак і качка Руда Голова казали йому:

— Ну й боягуз ти, Дзявко. Води боятимешся — плавати не навчишся.

— Га-га-га! Кря-кря-кря! — підтримували їх інші качки та гуси.

А Дзявко сердився і у відповідь дзвінко гавкав та й прожогом — додому. Наступного дня знову з'являвся біля річки. Але у воду лізти не наважувався.

Та якось Дзявко погнався за метеликом, котрий пурхав понад берегом, і так захопився, що втратив рівновагу й з високого берега шубовснув у річку. Злякався, наковтався води, але все-таки випірнув і, скавулячи, швидко запрацював лапами. І таки доплив до берега. І тут сталося диво. Ледь ступив на землю, як весь переляк куди й дівся.

Мокрий, але задоволений, Дзявко став трясти головою, хвостом, струшуючи з себе воду.

А Сірий Гусак на всю річку загелготів:

— Дивіться, наш Дзявко уже плаває!

А качка Руда Голова додала:

— А що я казала! Треба трохи сміливості — і навчишся!

— Кря-кря-кря! Га-га-га! — хором підтвердили качки і гуси, які були на річці.

Дзявко це вже і сам зрозумів, радісно гавкнув, з розгону стрибнув у річку і, як справжній плавець, поплив до протилежного берега.

Анатолій ШЕЛУДЯК.

ШІСТЬ

(Лічилка)

Крякала качка при бе́резі,
Качка раділа із селезнем:
— П'ять каченяточок, п'ять.
Плавати вміють, пірнать!

Кахкала качка при бе́резі,
Бідкалась качка із селезнем:
— Шосте, неначе кульбабка,
Шосте — боїться жабки.

Крякала качка на бе́резі,
Плакала качка із селезнем...
Їм пояснило дівчатко:
— Шосте не ваше — курчатко!

Варвара ГРИНЬКО.

ЧОРНОЛАПЕНКО У КОСМОСІ
(пригода третя)

Мал. А. ВАСИЛЕНКА

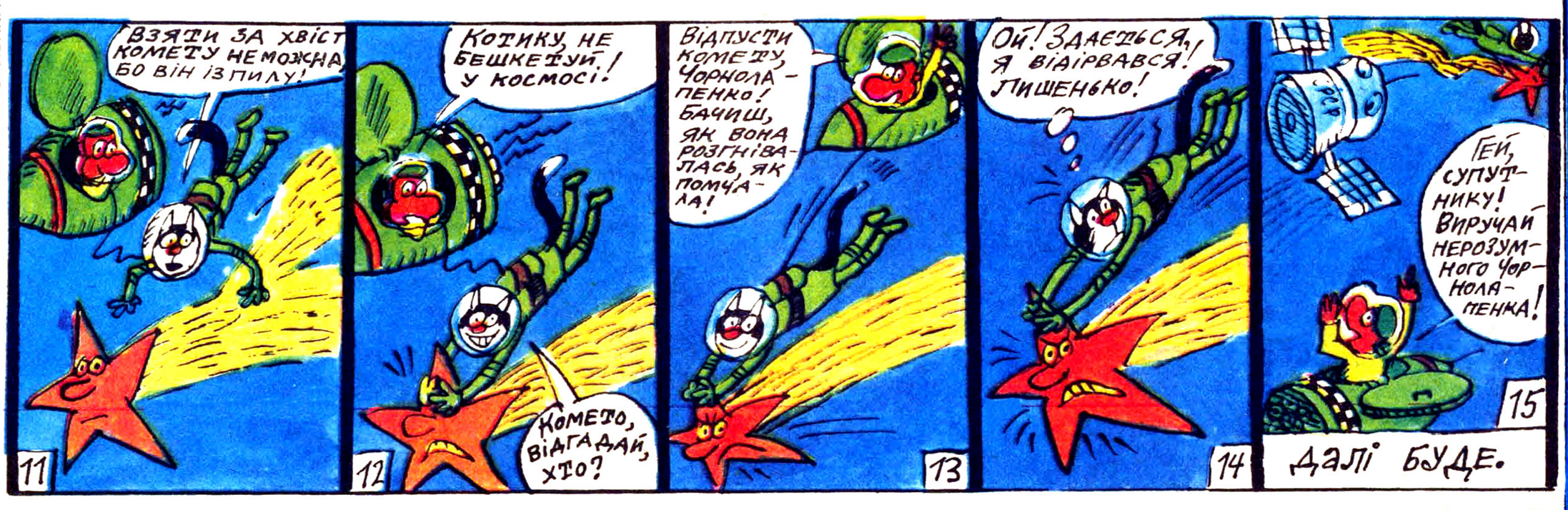

ДИСКОМФОРТ

УСМІШКА

Сеня Поцупак отримав нову квартиру — у шістнадцятиповерховому будинку на одному із нових житломасивів. Хоча й до того мав де жити. І жив у своїй однокімнатній «готельці», як на власне переконання, навіть непогано. Але з поповненням сімейства — народженням чорноокого Артемка — пішов на розширення — у повнометражну двокімнатну.

...Перебравшись до нової оселі, Поцупаки на радощах щедро відгуляли новосілля і стали потроху обживатися. З вікон їхнього останнього поверху відкривалася мальовнича панорама міста. Нею, особливо у сонячні дні, старші Поцупаки просто-таки не могли намилуватися. Збираючись за сімейними сніданками та вечерями на кухні, вони тільки те й робили, що заворожено зирили у вікно — немов у телевізор.

Та ще більше не могли наші новосели намилуватися самим житломасивом. Багатоповерхові велети зі скла та бетону стояли серед зелених газонів, як казкові палаци — чисті, чепурненькі, з розфарбованими під веселку фасадами. Захоплювало й планування. Авжеж, проектанти добряче помізкували над тим, аби будинки не заважали один одному зустрічати золотаві світанки і щоб водночас кожен мав свій дитячий майданчик, стоянку для автомобілів, побутовий куточок для сушіння білизни, зелений скверик із затишною альтаночкою...

— Жити та радіти!.. — виспівувала Поцупакові його дружина Галя.

Власне, так воно попервах і було. Сеня жив та радів. Радів рум'янощокому синові, що ріс наче з води, улюбленій роботі, нарешті, тому, що живе у такому красивому та ошатному будинку... Йому подобалося ходити на роботу акуратно заасфальтованими доріжками, підійматися вечорами новеньким безшумним ліфтом, а ранками, замість фіззарядки, збігáти чистенькими сходами донизу.

І все, повторюємо, було гаразд. Аж поки за кілька тижнів після вселення Сеня раптом не відчув, що у новому будинку йому начебто чогось бракує. Ні, він ще не міг конкретно уявити, чого саме. Але вже твердо знав: чогось не вистачає. До того ж — увесь цей час йому настійно згадувалася його старенька квартира, той будинок, де прожив з десяток років, двір навколо нього... І якась незбагненна втрата муляла душу. І намуляла її зрештою так, що, повернувшись одного вечора з роботи, Поцупак тільки й спромігся видушити із себе по складах:

— Дис-ком-форт...— і прямо в одежі знеможено витягнувся на канапі. Чим, зрозуміла річ, не на жарт перелякав домашніх. — Диском-форт...

Це чудернацьке слово він почув колись краєм вуха в одній телепередачі, присвяченій проблемам психології сімейного життя. І хоча жили вони з Галею душа в душу, воно чомусь саме зараз зринуло у Поцупаковій пам'яті. Йому здавалося, що тільки оце наукове слово якнайповніше відповідає станові його душі.

— Дискомфорт...— цього разу упевненіше повторив Сеня і поклав собі на груди руку так, наче прикривав нею відкриту рану.

...Тепер кожен день життя став для нього чи не суцільною мукою. Він не розумів: що сталося з ним? Чому нова квартира гнітить його і йому так не хочеться повертатися до неї після роботи?

Поцупак схуд, змарнів і навіть постарів. І вечорами, відмовляючись від їжі, яку йому тепер ставили побіля ліжка, подумував про одне: чи не обміняти нову квартиру?!. І при цих таємних думках, наче знайшовши пояснення своїм намірам, приречено виквоктував:

— Дискомфорт... дискомфорт... дискомфорт...

На що переляканий Артемка аж захлинався плачем, а дружина Галя заходилася у відчаї чисто по-баб'ячому голосити над чоловіком:

— Ой люди-людоньки!.. Що ж це воно коїться?! Де ж справедливість?! Усе маємо, а життя — зась!.. Ти б, Семеночку, лікарю показався... Може, хоч ліки якісь дасть?!

Проте доля, ніби відчувши всю трагічність моменту, все ж змилостивилась над Поцупаком. І ні до якого лікаря він не пішов, оскільки одужання прийшло саме.

Перші симптоми його Сеня відчув, коли одного ранку, зійшовши вниз, не побачив на дверях під'їзду звичайнісінької ручки. Її було вирвано з «м'ясом». І від цього видовища йому аж посвітліло на душі. Пригадався одразу колишній будинок, де також не було ручки на парадних дверях, і як усі відкривали їх зсередини ударом ноги...

Відтак минуло кілька днів і знайомих прикмет значно додалося: на газонах поряд з асфальтовою доріжкою хтось протоптав свіжі стежки. Затим чиясь рука вибила у під'їзді лампочки, порозмальовувала стіни, забила сміттєзбірник.

Але остаточно одужав Сеня, коли, викликавши ліфт, зрозумів, що той не працює.

«Нарешті!..— полегшено думав він, дибаючи темними сходами на свій шістнадцятий поверх.— Нарешті все стало на свої місця. Тепер і наш будинок як будинок... Заживемо, як люди... Без дис... дискомфорту!..»

Того вечора у родині Поцупаків знову запанував спокій — як і до новосілля...

Юрій ІЩЕНКО.

м. Київ.

НА ЩАСТЯ

УСМІШКА

Грицеві виповнилося п'ять років. З цієї нагоди, як і водиться, було влаштовано вечір. Запросили гостей.

За столом Гриць сидів на руках у рідної тітки, заважав їй. В якусь хвилину він незграбно повернувся, і тітка ненароком випустила кришталевий бокал з шампанським.

— Не хвилюйся, не хвилюйся,— заспокоїла її мати,— то на Грицеве щастя — дзвінке, як кришталь, і променисте, як шампанське!

Коли гості розходилися, тато і мама пішли їх проводжати. Поки вони ходили, Гриць поскидав зі столу на підлогу увесь кришталевий посуд. Забачивши купу побитого кришталю, мама скрикнула:

— Що ж ти накоїв!

— А я хочу, щоб у мене було не одне, а багато-багато щасть!

Василь ЯВІР.

ДАЛИ ПЕРЦЮ!

У голови колгоспу «Радянська Україна» (Близнюківський район) Торопченка І. М. усі підлеглі чітко поділялися на дві категорії: любимчиків і нелюбимчиків. Першим він щиро дарував свою прихильність, наділяючи їх продуктами за утричі зменшеними цінами. Другим демонстрував свою нелюбов, підкріплюючи її міцненькими словами та виразами. Про це і йшлося у фейлетоні «Хто їсть, а хто плямкає» (№ 20 журналу за 1985 рік).

Секретар Харківського обкому Компартії України С. Луценко повідомив редакції, що за зловживання, розбазарювання колгоспних коштів Торопченка І. М., бухгалтера Соболєву Н. Є., комірника Бушну Є. Ф. із членів КПРС виключено. Рішенням загальних зборів колгоспників Торопченка І. М. з посади голови колгоспу звільнено. Секретареві парткому Парахотину А. Н. оголошено сувору догану із занесенням до облікової картки. На зборах партійної організації його звільнено від обов'язків секретаря парткому.

Мал. В. ЧМИРЬОВА

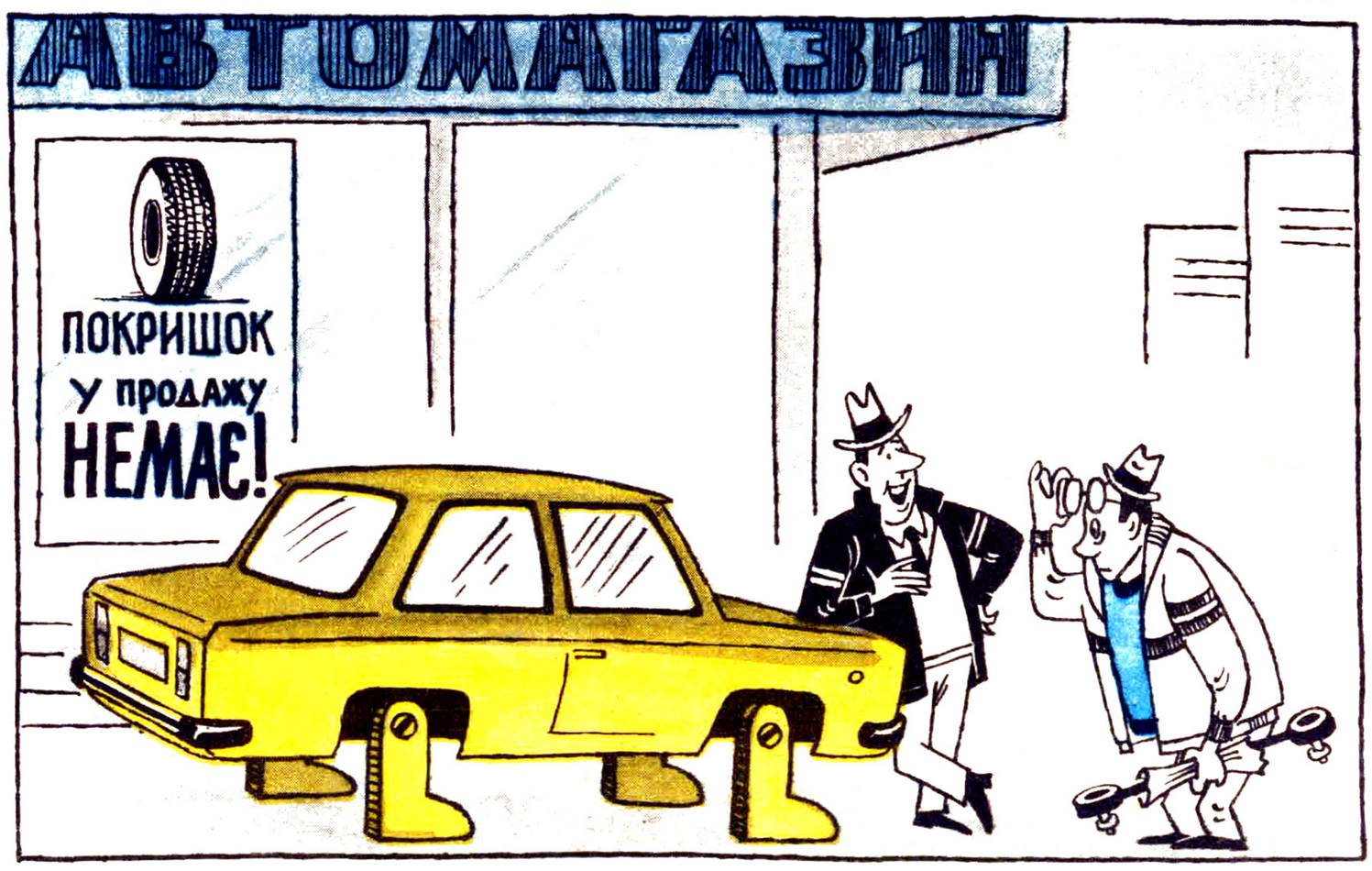

— А ти знаєш, нема лиха без добра: вона у мене зараз не гірше всюдихода...

Мал. Г. МУШКАЄВА

Натовський голубник.

Мал. В. ГЛИВЕНКА

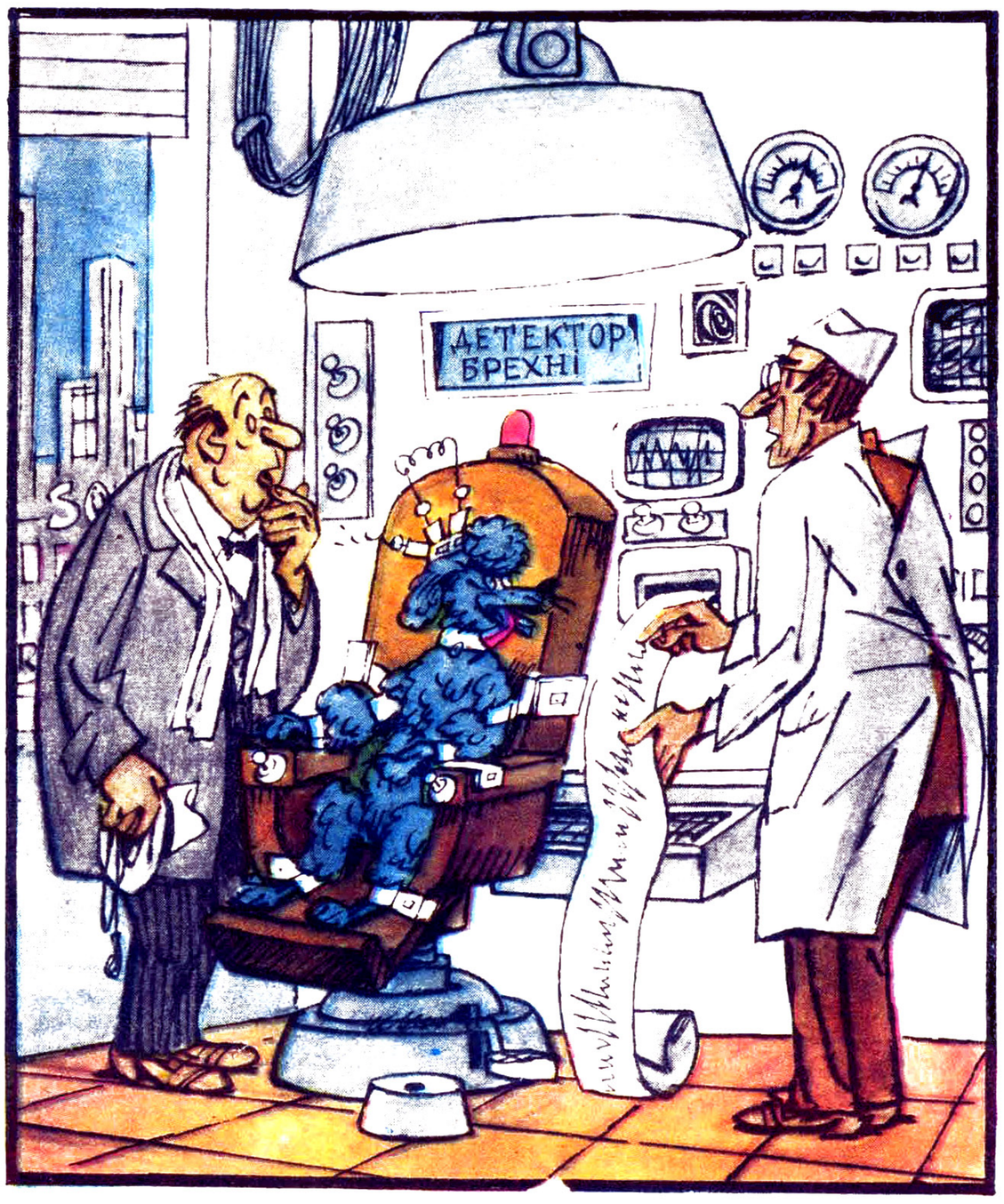

— А от зараз ми побачимо, наскільки лояльний ваш пудельок до нашої демократії...

НОТАТКИ ПРО ЇХНІ ПОРЯДКИ

ОЦЕ «ШАНС»!

Однією з найулюбленіших тем «Голосу Америки» є усіляке вихваляння системи приватного підприємництва, яка, мовляв, «дає кожному шанс». Інакше кажучи, будь-хто у США вільний робити бізнес і будувати своє майбутнє, як йому заманеться. Причому, підкреслює заокеанський радіоголос, у всіх ці шанси однакові.

Проте чомусь — мабуть, за браком часу — «Голос Америки» абсолютно не торкається теми рабства у сучасній Америці. А якби той час знайшовся, то передача на цю тему звучала б, наприклад, так: «57-річний Назім Массрі, респектабельний бізнесмен, власник розкішної вілли у лосанджелеському районі Беверлі-хіллз, став тим, ким він став, використавши «свій шанс». Адже згаданий містер налагодив імміграцію до США робочої сили з Індонезії, чим допоміг як цим новим жителям Америки, так і місцевому сільському господарству».

На ділі ж «бізнес» Массрі полягав у нелегальному імпорті сучасних невільників, яких він — так само потай — продавав власникам плантацій і фермерам. Там надавали іммігрантам широкі «права»: роботу по двадцять годин на добу, хвороби, покидьки замість їжі (а за них хазяїн відбирає весь нікчемний заробіток). Лише одиницям пощастило вирватися з цього пекла. Чому одиницям? Тому, що рабам надавався «шанс»: або вмерти від кулі чи кийка наглядача, від голоду чи інфекції, або ж бути виданими місцевим властям і засудженими за «нелегальний в'їзд до Сполучених Штатів».

Массрі став мільйонером. Переважна більшість його «клієнтів» — покійниками. Щоправда, ті, хто чудом лишився живий, мовчати не стали. Справа потрапила до суду. І що ж у підсумку? Містер Массрі відбувся штрафом і ув'язненням... умовно! Бо ж він — мільйонер, а його жертви — «якісь жовтошкірі». А загалом, знову підкреслив би «Голос Америки», у Сполучених Штатах усі мають однакові шанси...

«БОГИ» З ОХРАНКИ

Давньоримський бог Янус — «покровитель усіх входів і виходів» — зображувався у вигляді людини з двома обличчями: одне з них символізувало погляд у минуле, інше — в майбутнє. Здавалось би, згаданий персонаж ще дві тисячі років тому благополучно пішов у небуття разом із Римською імперією. Але дійсність Південно-Африканської Республіки свідчить, що у Януса там з'явилися послідовники. Теж «боги», оскільки мають можливість вирішувати людські долі, хоча і обрали місцем свого постійного перебування не храми, а резиденції ватажків расистського режиму.

Віднині в ПАР офіційно оголошено, що всі розслідування, яким, про людське око, підлягають скарги осіб, потерпілих від жахливого расистського терору, повинні проводитися «задом наперед». Розтлумачуючи цю дивну, на перший погляд, настанову властей, французький журнал «Монд дипломатік» пише: «Уряд заздалегідь знімає провину з усіх поліцейських та іншого персоналу, який здійснює злочинну акцію, діючи з «задньою думкою».

Розганяючи мирну демонстрацію протесту чорного населення, офіцер скерував бронетранспортер так, щоб розчавити коляску з немовлям; поліція застрелила юнака на очах у його матері; сім'я на багато років розлучена з батьком, який знемагає за гратами расистської катівні,— отже, всі ці злочини здійснюються «цілком випадково», «без задньої думки»!

Втім, у «богів» з расистського режиму Преторії є значна відміна від Януса: дивитися вперед вони взагалі не хочуть. Оскільки дуже бояться угледіти сумну для себе, але цілком закономірну перспективу: кінцевий крах злочинного режиму і остаточне визволення Африки від расизму.

ЗА ВІДСУТНІСТЮ ОПОНЕНТІВ...

У пресі часто з'являються згадки про так звану «Книгу Гіннеса», куди заносяться усілякі кумедні рекорди. У ній чомусь не зафіксовано рекорду, встановленого лідером так званої Демократичної партії справедливості Кім Ден Тхе, який, разом із своїми однодумцями, від імені кривавого диктатора Чон Ду Хвана порядкує собі у південнокорейському парламенті. Своє право на звання «чемпіона» цей діяч продемонстрував досить своєрідно. Будучи головою фінансового комітету парламенту, Кім Ден Тхе недовго сушив голову над тим, як безболісно проштовхнути через тамтешню «машину голосування» сім антинародних законопроектів, проти яких збиралися рішуче виступити депутати опозиції. Рішення він знайшов просте і ефективне. Перед самим початком процедури голосування Кім Ден Тхе попросив опозиціонерів «на хвилинку» залишити зал засідань, оскільки, мовляв, там відбудеться термінова нарада парламентаріїв від правлячої партії. Поки представники опозиції чекали за дверима, згаданий «слуга» народу... оголосив законопроекти прийнятими. І, задоволений, негайно закрив засідання комітету. Подейкують, що сам диктатор аплодував винахідникові нової парламентської процедури.

Мал. В. ШИРЯЄВА

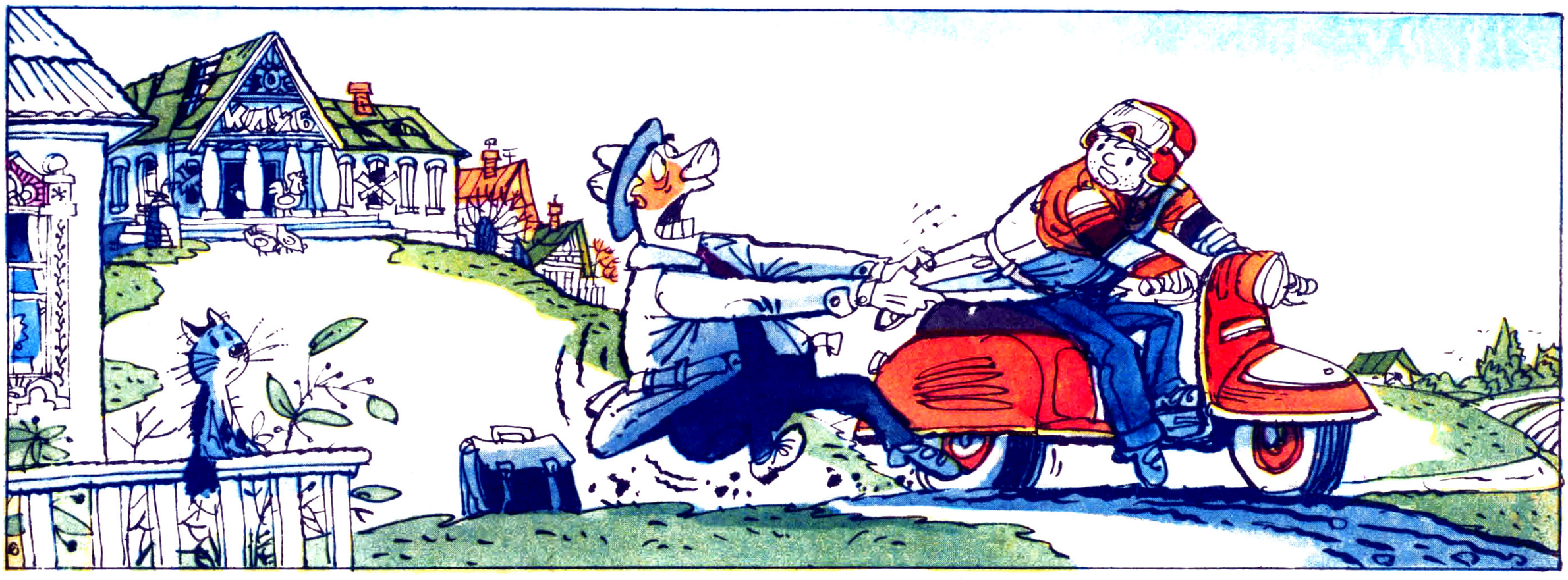

— Слово честі, Кириле Мефодійовичу, я до міста не назавжди, а тільки кіно подивлюся!..

ДЕКАДА КРИТИКИ

ГУМОРЕСКА

Виконроб Сакаука сидів у тролейбусі насурмлений. Його, найбільш гнучкого серед керівників дільниць, щойно звинуватили в нерозумінні вимог часу, в консерватизмі і навіть у короткозорості. Це останнє якось особливо допекло, бо минув лише тиждень, як він придбав окуляри від далекозорості — старість шарудить за вікном. Але він не такий старий, щоб не вловлювати усіляких віянь.

«Ні, Левку Івановичу,— подумки розмовляв з начальником управління виконроб,— Сакаука завжди був попереду. Скільки самих починів пішло від мене! Взяти хоча б отой, про використання транспорту. На місці водії плюються, але зате який відгомін у тресті! Ні, Сакаука в курсі, Сакаука мудрий, вдень і вночі прислухається до пульсу життя. А в цьому є велика різниця. Потрібна ниньки критика — будь ласка. Постудіюємо старі зразки, зазирнемо до Гоголя, Остапа Вишні. Раз треба, так треба».

Виконроб трохи заспокоївся і почав розглядати пасажирів. Усі вони їхали з приблизно однаковим виразом на обличчях, який свідчив про те, що кожен має квиток і спокійний за своє майбутнє. «З такими критику не розвинеш,— повернувся до попередніх думок Сакаука.— Бач, які всі задоволені і напівсонні. От із ними, Левку Івановичу, нарада справді буде зразком зеленого болота, як ви зволили висловитись».

В управлінні, звідки їхав Сакаука, готували розширену нараду. Начальник Левко Іванович Хвостовий уже звелів розшукати в шухлядах доповідь на минулорічному подібному заході, коли подзвонили з комбінату і категорично попередили, щоб на нараді, боже борони, не було традиційного базікання про уявні успіхи і найменшого натяку на окозамилювання. Потрібна здорова критика. Так і сказали: «здорова критика».

Хвостовий якраз міркував над тим, що б вона могла означати, ота «здорова», коли у кабінет пошкрібся виконроб Сакаука. На подібних нарадах він завжди відкривав дебати і зараз прийшов по вказівки, кому і чому надати значення і як так зробити, щоб нарада закінчилася, як жартував Хвостовий, сьогодні і до вечері.

— А, Сакауко, добрий день! — кивнув виконробу начальник управління.— Чи не могли б ви трохи пізніше...

— Та міг би, Левку Івановичу, але зараз випала вільна хвилинка, готую виступ на нараду...

— Думаю, що вам не треба готуватися,— поміркувавши, сказав Хвостовий.— Ниньки нам потрібна здорова критика, а ви ж як почнете єлей розливати: і те у нас є, і те ми маємо. Між іншим, Сакауко, мені якось передавали плітки, що ви — мій підлабузник. Більше того, ви — штатний златоуст, який відвертає увагу громади від серйозних справ. А це вже натяк на окозамилювання...

Левко Іванович, говорячи це, навіть трохи порожевів вухами і почав сердитись.

— Ні, нам такі балакуни не потрібні,— продовжив він.— Якщо хочете виступити, то повинні говорити про проблеми, про те, чого недоробляємо, зокрема — я...

— Як, хіба ви недоробляєте? — вирвалось у Сакауки.

— Зокрема, повторюю, і я. Ви знаєте, що таке здорова критика? От візьміть для прикладу, як ми працюємо: розпорошили людей по об'єктах, нахапали замовлень, а толку?! Або он механізми! Працюємо вручну, а техніка іржавіє. Настала пора критично все проаналізувати, любий Сакауко,— пом'якшав Хвостовий, уздрівши, що той дістав записничок і почав записувати почуті думки.

— А що, Левку Івановичу,— з непереможною простотою подав по паузі голос виконроб,— у тресті оголошено місячник критики?

— Який місячник! — обурився Хвостовий.— Ви знайте, що кажете!

«Мабуть, декада» — вирішив Сакаука, склав записничок і відкланявся.

...Нарада перевершила найсміливіші сподівання. Вона була такою діловою і безсторонньою у критиці, що сподобалася всім без винятку гостям із тресту і комбінату. А задав тон все той же Сакаука. Піднявшись на трибуну, він, як римський трибун, різко кинув у зал: «Як ми працюємо? Розпорошили людей по об'єктах, нахапали замовлень, а толку?!»

Присутні спочатку мовчали, а потім, осміливши, кілька разів переривали Сакауку оплесками, додали три хвилини до регламенту, а коли він перейшов до осіб і з усієї ораторської сили копнув Левка Івановича, намагалися знести його зі сцени на руках.

«Ну, як?» — послав виконроб записку Хвостовому до президії. У відповідь той схвально кивнув, а в перерві сказав: «Ніколи не забуду». І він, мабуть, говорив правду, бо в тресті у відповідь на нищівну критику знизу, запропонували Левку Івановичу здати справи і таки йти на пенсію.

Володимир ПАЛЬЦУН.

м. Львів.

Уроки виховання

УСМІШКА

— Олюню, поглянь, що наш нащадок несе.

— Що?

— Вазона.

— Звідки?

— А про це ми його зараз спитаємо, — став на порозі у войовничій позі господар дому. — Де це ти взяв, Васюню?

— У школі.

— І вчителька знає?

— Ні.

— Що-о?!. Та то ж ти вкрав! Навіщо?

— Мамі...

— Ти чуєш, який турботливий синок! Він мамі краденого вазона припер. А ти знаєш, що тебе могли спіймати, в міліцію запротоколювати?

— Ні...

— От теля. Та ти ж батьків ганьбиш!

— Ах, який гарний! — підійшла дружина. — Квіточки пишні й ніжні. Не кричи на дитину. Може, він хотів подарунок мамі зробити. Так, Васюню?

— Умгу...

— От бачиш. Справжній мужчина росте в домі, не те, що ти. Ніколи й квіточки не подарував, — зблиснула очима на чоловіка.

— Теж мені мужчина... — пробурмотів хазяїн — Мужчина якийсь рубанок чи напильник приволік би з майстерні, а то — квіточки... тьху!

Іван ТОКАРЧУК.

м. Камінь-Каширський на Волині.

ГУМОР НАШИХ ПОБРАТИМІВ

Мал. В. ІОНІЦУ («КІПЕРУШ», м. Кишинів)

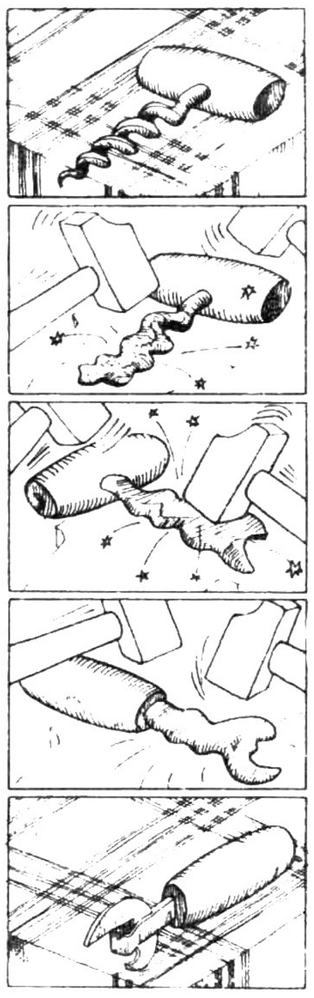

Без слів.

Мал. А. МЕРЗЛИКІНА («КІПЕРУШ», м. Кишинів)

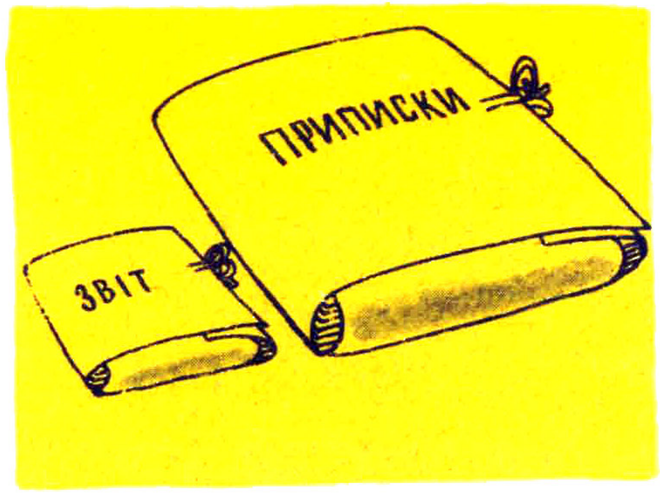

Мал. Е. ШАМСІЄВА («ХЕНЕК», м. Уфа)

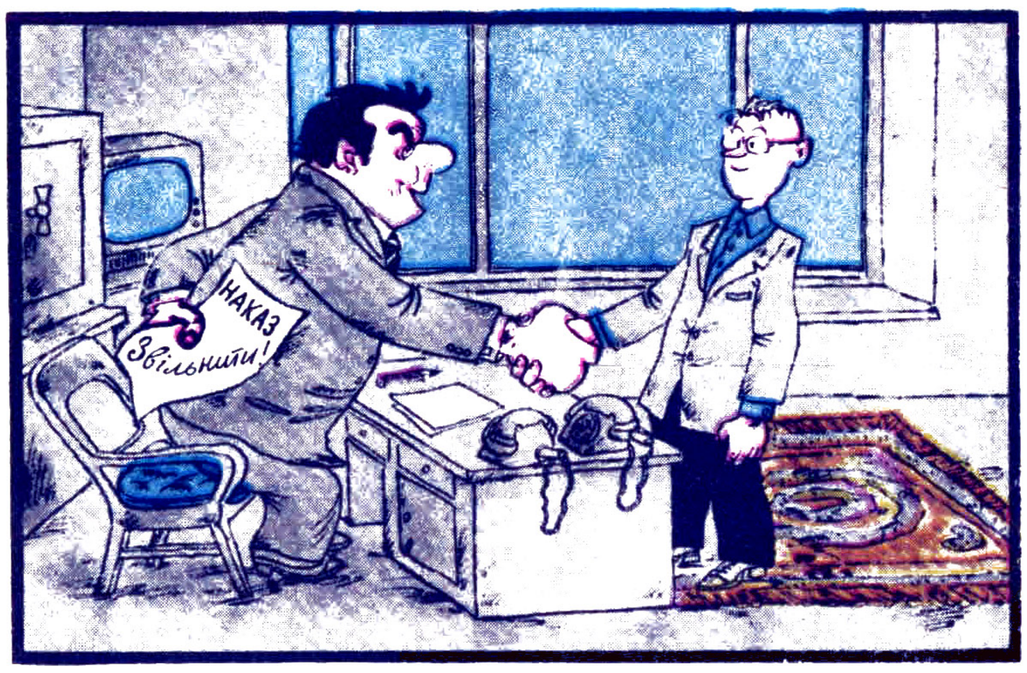

— Спасибі за критику, друже!..

Мал. П. КОЗИЧА («ВОЖИК», м. Мінськ)

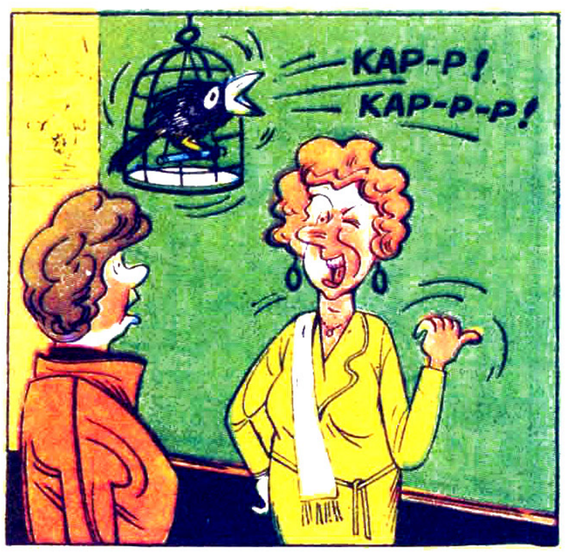

— Нічого, ми якось перетерпимо, а от сусідам вона накаркає!

Мал. Л. БУЛИКІНА («ДАДЗІС», м. Рига)

Без слів.

Мал. А. ПОПОВА («ВОЖИК», м. Мінськ)

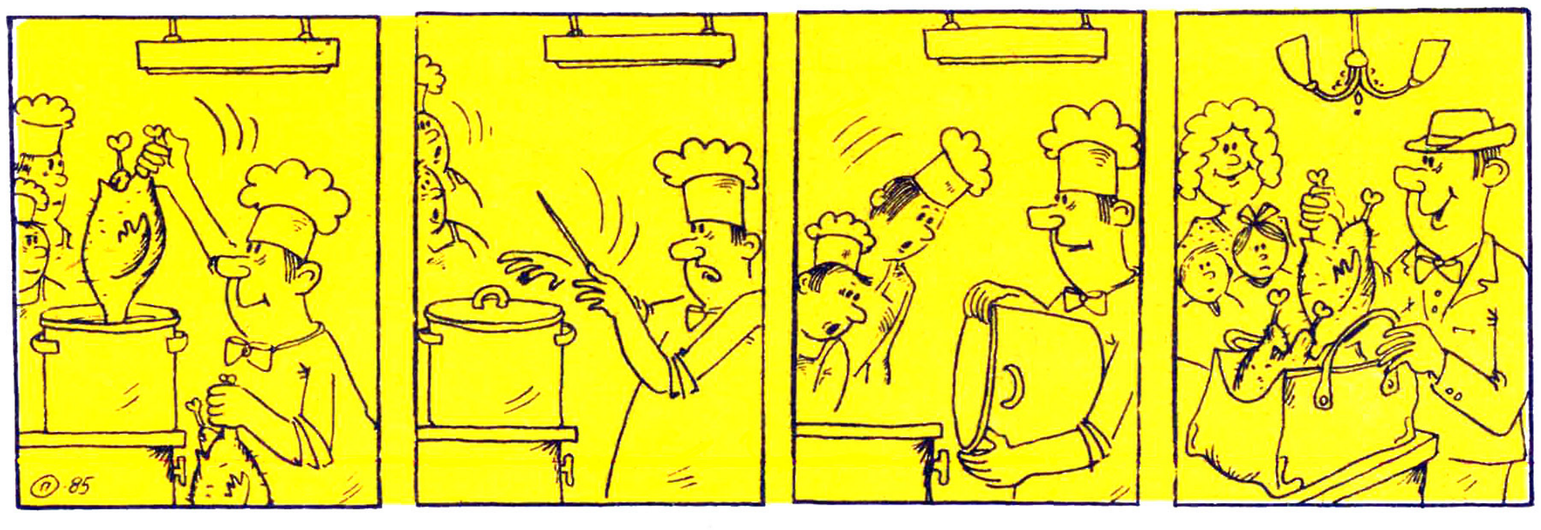

Очевидне — неймовірне.

Дружже Перце!

Коли ми прочитали відповідь виконкому Свердловської міськради на нашу попередню скаргу до тебе, то не повірили своїм очам. Виявляється, ремонт даху в нашому будинку давно зроблено, ще в липні минулого року. А ми й не помітили. Як капало нам на голову зі стелі, так і капає досі. Правда, у тій же відповіді ми вичитали, що ремонт проведено «шифером, бувшим у користуванні». Мабуть, це і пояснює якість ремонту, який інакше, як окозамилюванням, не назвеш.

В. БОБАРИКІНА.
сел. Володарське Ворошиловградської області.

Ми, жителі села Добрівляни Жидачівського району Львівської області, хочемо повідомити тобі, що нарешті в Дрогобицькому спеціалізованому будівельному управлінні об'єднання «Львівгаз» намітилися якісні зміни в організації роботи. Якщо раніше ми просто чекали, коли в наші оселі проведуть природний газ, то тепер чекаємо за гроші. За власні гроші. Ще ранньої весни минулого року, виявляючи турботу та чуйне ставлення до наших потреб, ця організація зібрала з жителів села кругленьку-таки суму. А гарячі запевнення, що газ буде проведено протягом найближчих сорока днів, гріють нас і сьогодні.

Р. РУДИЙ, В. ХИМУК та інші жителі села.
Львівська область.

Не так давно читав на твоїх сторінках фейлетон «Мустанг на припоні». У ньому йшлося про те, що в деяких господарствах на Одещині дуже погане ставлення до коней.

Отож, прочитав я фейлетон і подумав, що міг би ти, друже, і не їхати так далеко. А краще б завітав до нас у село Орлик Кобеляцького району Полтавської області. У нас, у колгоспі «Маяк»,— така ж картина. Вештаються ті коні господарством, як безпритульні. Ні конюшні в них, ні загороди. І вже потроху починають сахатися людей.

Коротше кажучи, почався у цих тварин зворотний еволюційний процес — від свійських до диких. От тільки цікаво знати, який еволюційний процес відбувається в душі керівників нашого господарства, котрі забули про цих надійних та вірних помічників людини?

І. ТУМАНОВСЬКИЙ.
Полтавська область.

ВІДГУК НА ПРИВІТАННЯ

Чи не диво? В лютому (в агонії
холодів, як свідчить календар!)
тіло снігу пронизали промені,
з підвіконь закапала вода.

Сотні сонць заплутались між буків.
Час настав прокинутись полям.
У друкарні я складав по букві
привітання першим журавлям.

Роман КАЧУРІВСЬКИЙ.

**За реальність видавши бажання,
захопився я набором слів
і в газеті помістив вітання
на адресу перших журавлів.**

**І хоч це було іще у січні,
та між буків сотні сонць цвіли.
А мої слова непересічні,
видно, аж до вирію дійшли.**

**Наробили, правда, тарараму
ці мої прогнози весняні.**

**Незабаром звідти телеграму
журавлі ударили мені:**

**«Щиро вдячні за слова привітні.
Але, довгим шнуром чи ключем,
ми таки прибудемо у квітні,
як ведеться, за календарем.**

**Викликають сумніви й вагання
сотні сонць між буків зимових.
Бо, якщо судити з привітання,
можна перегрітися на них».**

Анатолій БОРТНЯК.

ПРОГУЛ — НЕ СМІХ

Прогул — не сміх.
Аж раптом чую від дубів старих:

«Звали на нас вину — не покарає
Тебе ніхто...»

«А я посвідчу»,— сонечко втішає,
Печатку круглу в золото вмочає.

Дмитро КУРАВСЬКИЙ.

**Пішов автобус мій. За ним не біг.
Чого спішити? Все спокійно зважу.
Прогул — не сміх. Та краще знов я ляжу,
Бо ще на пляжі й загоріть не встиг.**

**Вмостився на піску. Сорочку скинув.
Голублять око хвилі голубі.
«Гріх лаяти мене за цю провину»,—
На сонці лежачи, кажу я сам собі.**

**«А я посвідчу»,— сонце обіцяє,
Печатку круглу в золото вмочає...
Але не став директор мій мовчать.**

**Лише з'явився я — у ту ж хвилину
Мене з роботи витурили в спину,
Хоч сонце там поставило печать.**

Віталій ГУНЬКО.

ПЕРЦЕВІ ВІДПОВІДАЮТЬ

◆ Мешканці будинку № 70 по Дніпропетровському шосе (місто Кривий Ріг) буквально молили працівників ЖЕКу № 15, житлово-експлуатаційного відділу Довганцівського райвиконкому, щоб їм нарешті полагодили дах над їхніми квартирами — та все даремно. Тоді вони написали листа до редакції, якого й було надруковано у № 19 журналу за 1985 рік.

Після виступу Перця заступник голови виконкому Криворізької міськради В. Д. Мірошниченко повідомив, що дах згаданого будинку відремонтовано. А у квартирах, які заливало водою, проведено ремонт.

◆ «Запитання без відповіді» — у замітці під такою назвою («Перець» № 21 за минулий рік) йшлося про те, що до села Часниківки з райцентру Лохвиці нерегулярно курсує автобус.

Начальник Полтавського обласного управління автомобільного транспорту А. І. Підсадний повідомив редакції, що за недоліки та упущення в роботі начальникові Лохвицького автопідприємства 16037 Цикалу А. А. оголошено сувору догану і позбавлено усіх видів премій за четвертий квартал 1985 року. Нині автобус «Лохвиця—Часниківка» курсує за розкладом.

◆ Про те, що у деяких жителів села Дядьковичі (Ровенський район) не працюють радіоточки, писалося у замітці «Гучномовці-метеорологи» («Перець», № 22 за 1985 рік).

Як повідомив головний інженер Ровенського обласного виробничо-технічного управління зв'язку М. А. Рожко, при перевірці на місці факти підтвердились. Пошкоджені радіоточки відремонтовано. А керівництву Ровенського райвузла зв'язку вказано на несвоєчасне реагування на скарги радіоабонентів.

◆ Ветеран праці Скиба І. М. проживає в будинку, що належить Свалявському лісохімкомбінатові. Будинок аварійний, а керівники комбінату ремонтувати його не збираються. Про це він поскаржився редакції.

Після втручання в цю справу Перця генеральний директор об'єднання «Закарпатліс» І. І. Герц повідомив, що адміністрації лісохімкомбінату дано вказівку негайно зробити ремонт згаданого будинку. Згодом до редакції надійшла ще одна відповідь, в якій І. І. Герц сповістив, що ремонт будинку закінчено.

◆ В одному з листів до Перця повідомлялося, що клуб у селі Глибока Долина (Ровенщина) рідко буває відкритим, а бібліотека взагалі закрита, бо приміщення її давно потребує ремонту. З цим листом Перець звернувся до Млинівського райкому Компартії України.

Як повідомив секретар райкому М. Безкоровайний, факти, наведені в листі, при перевірці підтвердились. За послаблення ідейно-виховної роботи серед жителів села, незадовільне керівництво роботою закладів культури та зволікання ремонту бібліотеки голові Рогізнянської сільради Савкову М. А. рішенням партбюро оголошено сувору догану, секретаря парторганізації колгоспу ім. Свердлова Базюка В. Т. попереджено. На незадовільну роботу закладів культури села Глибока Долина звернуто увагу завідуючого райвідділом культури Ніпрука М. О. Нині культурно-масову роботу в клубі поліпшено, а приміщення бібліотеки відремонтовано.

◆ Колгоспники з колгоспу ім. Ватутіна (село Майстрів на Житомирщині) написали редакції про те, що шофер колгоспу Брачун В. І. вкрав машину зерна.

Секретар Новоград-Волинського міськкому Компартії України тов. Валинкевич повідомив редакції, що рішенням народного суду Брачуна оштрафовано на тисячу карбованців.

«З метою збільшення закупок молока в населення, ми за кожною коровою закріпили агітатора...»

(З виступу).
Надіслав С. ПОДОЛЯН.

«БЛИСКАВКА

Нині попереду відгодівельник Чума В. Ф., у якого найкращий приріст живої ваги на добу і найбільша кількість проданих голів!

Рівняйтесь на передовика!»

Надіслав І. ЦИГАНЮК.

«Ми перевели на бригадний підряд 50% корів. Ще плануємо перевести 70% ВРХ».

(Із виступу).
Надіслав С. ВАСЬКОВЕЦЬ.

«Оголошення.

В понеділок намірятиму городи вчителям, а у вівторок — людям.

Мірщик».
Надіслав І. ЗОЗУЛЯ.

Мал. А. БОРДУНІСА

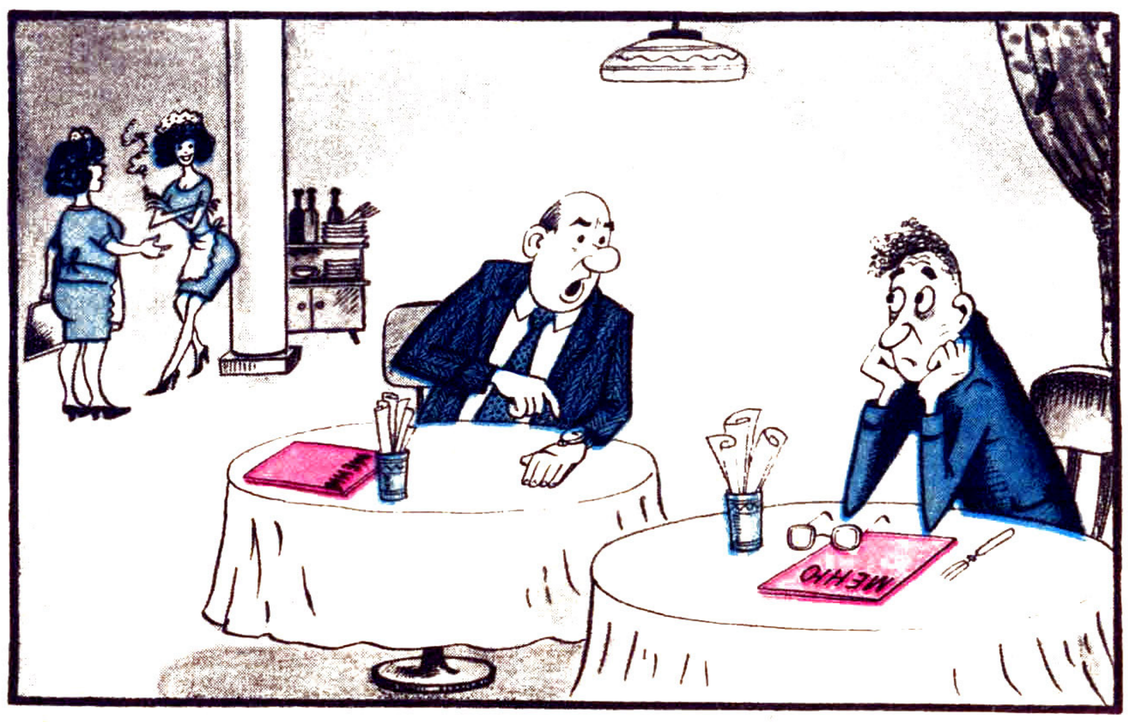

— Неподобство! Досі вечері не подали!
— Вам легше! А я чекаю от сніданку...

Головний редактор
О. ЧОРНОГУЗ.

Редакційна колегія: В. БОЙКО, В. БОНДАРЕНКО, А. ВАСИЛЕНКО, В. ЗЕЛІНСЬКИЙ, Ф. МАКІВЧУК, Д. МОЛЯКЕВИЧ, Ю. ПРОКОПЕНКО (відповідальний секретар), І. СОЧИВЕЦЬ, В. ЧЕПІГА (заст. головного редактора).

ВИДАВНИЦТВО «РАДЯНСЬКА УКРАЇНА»

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Петра Нестерова, 4. Тел. 441-82-14, 441-89-37, 441-89-38.
Адрес редакции: 252047, Киев-47, ул. Петра Нестерова, 4.

Для телеграм: Київ Перець.

Журнал «Перец» № 7 (1217)
(на украинском языке)
Издательство «Радянська Україна».

Видається з січня 1927 року.
Виходить двічі на місяць.

Здано до набору 03.03.86. Підписано до друку 20.03.86. БФ 11435. 70×108/8. Офсетний друк. 2,8 умовн.-друк. арк. 14 умовн. фарб.-відб. 4,1 обл.-вид. арк. Тираж 2313000 прим. Зам. 01075.

© Журнал «Перець» 1986 р.

Рукописи не повертаються.

Передруковуючи із журналу матеріали, треба обов'язково посилатись на «Перець».

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Ордена Ленина комбинат печати издательства «Радянська Україна». 252047, Киев-47, проспект Победы, 50.
Текст набрано із застосуванням вітчизняного фотонабірного комплексу «Каскад»

Відсканував і опрацював
Олег Леськів
http://perec-ua. livejornal.com

Мал. В. СОЛОНЬКА

Ціна номера 30 коп. Індекс 74393.

Вашінгтонський прапор.